

histories

JAARVERSLAG

voor iedereen met een passie voor erfgoed

Inhoudstafel

\ Intro	3
I \ Doelstellingen	4
SD 1 Dienstverlening en kennisdeling voor kerndoelgroep.....	4
SD 2 Draagvlak versterken bij verruimde doelgroep en doelgroep met potentieel	17
SD 3 Kennis verzamelen en ontwikkelen.....	24
SD 4 Organisatiestructuur en –cultuur	30
II \ Aandachtspunten	35
III \ Zakelijke werking.....	36
1. BESTUUR.....	36
1.1 Algemene Vergadering.....	36
1.2 Raad van Bestuur	37
1.3 Consultatiecirkels	37
2. PERSONEEL EN ORGANISATIESTRUCTUUR	38
2.1 Personeelsbeleid.....	38
2.2 Verloningsbeleid	39
2.3 Teambuilding.....	39
2.4 Organisatieontwerp	39
2.5 Medewerkers	40
2.6 Organogram	41
2.7 Aanwervingen.....	42
2.8 Stagiairs	42
2.9 Opleiding.....	43
3. FINANCIËN	44
4. HUISVESTING	45
\ Bijlagen.....	46
A\ Begeleidingen.....	46
B\ Grootschalige thematische trajecten	52
C\ Vormingsaanbod	54
D\ Genetisch-genealogische projecten.....	58
E\ Publicaties genetisch-genealogisch onderzoek	59

Intro

Sinds 1 januari 2019 is Histories de **nieuwe dienstverlenende organisatie voor erfgoedvrijwilligers**. De vzw neemt actief een rol op voor heemkunde, familiekunde en cultuur van alledag. Daarnaast bieden we een thuis aan het bodemvondstenplatform Medea en aan de nieuwe gemeenschap van metaaldetectoristen.

De vzw ontstond uit de **fusie** van Heemkunde Vlaanderen en LECA en met de gesubsidieerde werking van Familiekunde Vlaanderen. De niet-gesubsidieerde werking van Familiekunde Vlaanderen blijft voortbestaan als privaat initiatief. Er wordt gezocht naar een nieuw evenwicht en een constructieve samenwerking met deze erflater. Dit geldt evengoed voor andere vrijwilligersverenigingen zoals de provinciale koepels voor heemkunde en de volkskundige verenigingen of professionele actoren zoals het steunpunt en de erfgoedcellen.

2019 was het jaar van de transitie, al is dit proces nog niet volledig afgerond. Een aantal acties die niet konden voltooid worden, zullen ook in 2020 nog opvolging vragen van het team en het bestuur. Ondanks het vele werk achter de schermen is de **dienstverlening** aan de gemeenschappen steeds gecontinueerd: we beantwoordden 698 inhoudelijke schriftelijke vragen, organiseerden verspreid over heel Vlaanderen 28 vormingssessies voor 530 deelnemers en lezingen voor ruim 2.600 geïnteresseerden, deden 25 coachingstrajecten (17 begeleidingstrajecten, 4 grootschalige thematische trajecten, 1 proeftuin, en 3 nazorgtrajecten), legden 11 plaatsbezoeken af en vertolkten in diverse gremia de stem van erfgoedvrijwilligers.

Tegelijkertijd werd de werking beetje bij beetje op maat van een meer **geïntegreerde werking** geschoeid. Een mooi voorbeeld is de integrale aanpak van het schutterserfgoed wat resulteerde in een erkenning als immaterieel erfgoed én in een nieuwe waarderingmethodiek. Tegelijkertijd startten ook verschillende nieuwe initiatieven op die mikken op de brede vrijwilligersgemeenschap, zoals het nieuwe digitale methodologische tijdschrift *Histories Magazine*.

Histories was ook actieve trekker of constructieve partner in diverse projecten waarbij we samenwerkten met tientallen partners, zowel uit de cultureel-erfgoedsector en de academische wereld, als daarbuiten. Daarbij trekken we steeds vaker de kaart van **burgerwetenschap** (of citizen science) en crowdsourcing waarbij (potentiële) vrijwilligers actief bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek, zoals met Getuigenissen of het genealogische project MamaMito. Met proeftuinen zoals Buurten met Erfgoed proberen we dan weer een nieuw publiek warm te maken voor erfgoed.

Kortom: Histories borgt de goede praktijken en expertise van de drie erflaters maar slaat ook nieuwe wegen in. Die **geleidelijke evolutie** is reeds merkbaar binnen het team en het bestuur. Met de herziening van het beleidsplan en goede, strategische communicatie in 2020 moet de koers van de nieuwe organisatie nog duidelijker worden, zowel voor de gemeenschappen van de erflaters als voor nieuwe netwerken van erfgoedvrijwilligers.

Het bestuur en team van Histories vzw

I. Doelstellingen

SD 1 Dienstverlening en kennisdeling voor kerndoelgroep

Individuele, groepen, gemeenschappen en plaatselijke overheden actief rond genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag hebben een laagdrempelige toegang tot informatie, ondersteuning en begeleiding om hun werking, belangen en positionering hierrond optimaal te realiseren.

OD 1.1 Als een toegankelijk aanspreekpunt beantwoordt en behandelt Histories op adequate wijze uiteenlopende vragen [van individuen, groepen, gemeenschappen en plaatselijke overheden actief rond genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag.]

Het snel en **deskundig** behandelen van vragen alsook het actief begeleiden van mensen en organisaties is een belangrijke taak voor Histories vzw. We bouwen hiermee voort op de kennis en procedures die door de verschillende erflaters werden ontwikkeld. Door de bundeling van verschillende expertises binnen één nieuwe organisatie, kunnen we een bredere, meer integrale dienstverlening aanbieden.

In 2019 werd onder meer ingezet op het uitbouwen van een helder gestructureerde helpdeskfunctie waarbij vragen binnen de 5 werkdagen beantwoord worden. Als voorbereiding op het draaiboek voor het beantwoorden van vragen en/of klachten werd in 2019 een verdeling van vragen uitgewerkt door rekening te houden met de **eigen expertise** van de personeelsleden met een adviesrol.

Daarnaast werd ook al systematisch **doorverwezen** naar collega-organisaties uit het Histories-expertisenetwerk. In 2020 zal dit uitgeschreven worden in een draaiboek en zal er nagegaan worden welke bestaande initiatieven en instrumenten er zijn bij de collega-organisaties van de dienstverlenende rollen (in volgende jaren wordt dit aangevuld met initiatieven van andere (cultureel-erfgoed)organisaties). Dit **draaiboek** in wording geldt voor alle soorten vragen: dus zowel voor vragen vanuit de kerngemeenschap, het grotere publiek (I\OD 2.1) als vragen vanuit media (I\OD 2.3) of vragen die bepaalde aspecten van de werking van Histories tot onderwerp hebben (bv. I\OD 3.5).

Een overzicht van de helpdeskfunctie en het begeleidingsaanbod werd duidelijk op de tijdelijke website **gecommuniceerd**. In elke nieuwsbrief werd Histories telkens kort voorgesteld en er werd opgeroepen om vragen te stellen. In 2019 werden er door Histories 698 schriftelijke inhoudelijke ondersteuningsvragen beantwoord. In het kader van het Medea-project werden circa 120 vragen beantwoord, voornamelijk via facebook.

In de loop van 2019 werd een **registratiesysteem** van vragen in de SharePoint-omgeving uitgetest. In 2020 zullen de mogelijkheden van een ticketsysteem hiertegenover geplaatst worden. Dit om de binnenkomende vragen beter te beheren en op te volgen en de behoeften goed te kunnen analyseren in functie van de bijstelling van het aanbod.

OD 1.2 Histories faciliteert [voor individuen, groepen, gemeenschappen en plaatselijke overheden actief rond genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag] doorlopend een interactieve en participatieve kennisbank die uitwisseling van richtlijnen, expertise en praktijken optimaal mogelijk maakt.

Histories wil nieuwe en bestaande kennis ook op digitale wijze delen. De mogelijke rol en functie van een online kennisbank wordt meegenomen in de **herziening** van het beleidsplan en in de uitwerking van de nieuwe website. Dit traject werd in het najaar van 2019 geheroriënteerd, onder meer omwille van technische redenen.

Alle informatie (waaronder waardevolle instrumenten zoals veel gestelde vragen, lesbrieven of familiegeschiedenis. be) bleef **beschikbaar** op de oude websites van Heemkunde Vlaanderen, LECA en Familiekunde Vlaanderen. Tot alle relevant content geïntegreerd en gemigreerd is naar een nieuwe omgeving zullen deze verder onderhouden worden. Zie ook A\OD 3.4.

OD 1.3 In de beleidsperiode 2019-2023 ondersteunt Histories [individuen, groepen, gemeenschappen en plaatselijke overheden actief rond diverse aspecten van genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag] via gespecialiseerde integrale erfgoedzorgtrajecten op maat die inspelen op hun noden en behoeften.

Via bezoeken, begeleidings- en nazorgtrajecten biedt Histories dienstverlening op maat. Om de vraag te kunnen koppelen aan de doelstellingen van Histories hanteerden we in 2019 informeel **begeleidingscriteria** (zoals erfgoedreflex, maatschappelijke relevantie, dringendheid, lerend traject, betaalde dienstverlening plaatselijke overheden, mogelijkheid tot kruisbestuiving, laagdrempelig, duurzaam en divers) die in 2020 in een formele lijst gegoten worden.

In 2019 werden **11 kwalitatieve plaatsbezoeken** uitgevoerd die door de gemeenschap zijn aangevraagd. Vaak ging het over collectie gerelateerde noden.

- \ Heidebloemke (Genk - 21 januari): **GDPR**
- \ De Lovie (Poperinge - 25 februari): **project over tuberculose**, partner Provinciaal Archief West-Vlaanderen
- \ Nicolaus Poppelius (Ravels - 9 april): **collectie-inventarisatie**
- \ HERinNEring vzw (Herne - 12 april): **overheidsarchief en archiefinventarisatie**, partner Erfgoedcel Pajottenland Zennevallei
- \ Danspunt (Gent, 12 april): expertisedeling over organiseren van vorming, ondersteuning en **erfgoededucatie**. Het personeelslid van Danspunt volgde vervolgens ook de train de trainer van Buurten met Erfgoed.
- \ Erfgoed Leopoldsburg (Leopoldsburg, 3 mei): **oprichting nieuwe heemkundige kring**, partner Gemeente Leopoldsburg

- \ Heemkundige Kring Oud-Heverlee (Oud-Heverlee - 25 juli/27 november - opvolgvergadering in Mechelen): **collectie-inventarisatie**, vermoedelijk een begeleidingstraject collectieplan in 2020.
- \ Heemkundige Kring Oostkamp (Oostkamp, 31 augustus): **toekomstscenario** door ontslag van de voorzitter
- \ Turninum Volksmuseum (Deurne - 30 september): **collectieplan**, partner Erfgoedcel MAS—Antwerpen, vermoedelijk een begeleidingstraject collectieplan in 2020.
- \ Rumesta (Rumst - 21 november): **inventariseren fotocollectie**
- \ **Documentatiecentrum van Familiekunde Vlaanderen in Merksem** (12 december): kennismaking en verkennen samenwerkingsmogelijkheden

In 2019 liepen er ook 17 **begeleidingstrajecten** bij traditiedragers, heemkundige en genealogische verenigingen en etnisch-culturele organisaties.

Er zijn er die focussen op (aspecten van) **erfgoedzorg**, op het opstellen van lokale collectieplannen en het opvolgen van de uitvoering of op het transversaal ondersteunen van individuen, groepen en gemeenschappen rond Histories-erfgoed. Een specifiek initiatief was de ondersteuning van onze erflater Familiekunde Vlaanderen door de overgang van hun personeel naar Histories.

- \ Collectieplan Koninklijke Heemkundige Kring Tervuren
- \ Collectieregistratie Erf en Heem (Sint-Katelijne-Waver)
- \ Herbestemming collectie Heemkunde Museum Woutershof (Heusden-Zolder)
- \ Familiekunde Vlaanderen

Verder liepen er 4 trajecten **Buurten met Erfgoed**: in Deurne-Zuid, in het Drongengoed, in Hoboken en in Antwerpen-centrum.

Daarnaast ondersteunen we actoren die actief zijn op **domein 3 uit de Unesco-conventie 2003**; zowel bij het opstellen van individuele aanvragen voor de Inventaris Vlaanderen voor immaterieel cultureel erfgoed als voor Unesco's representatieve lijst van het immaterieel cultureel erfgoed van de mensheid. Een specifiek initiatief was het piloottraject dat we doorliepen met schutters.

- \ Kaartspel Wiezen
- \ Floraliën Gent
- \ Associatie van processies in de Noorderkempen
- \ Pelgrimstafel (Sint-Julianusgasthuis)
- \ Kerststalcultuur
- \ Driekoningenfeest Zingem
- \ Norouzviering
- \ UNESCO-dossier kermiscultuur
- \ Piloottraject waarden van schutterserfgoed

Tot slot vindt Histories het belangrijk om de erfgoedzorg ook na een intensieve begeleiding verder op te volgen via kwalitatieve **nazorgtrajecten**. In 2019 liepen er 3.

- \ Centrum voor de Ontwikkeling van de Jeugd van Ghana vzw (COJG)
- \ Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken
- \ Bloemencorso's

Een volledig overzicht met meer informatie is terug te vinden als bijlage A\Begeleidingen. Tenzij anders vermeld, is de rol van Histories steeds deze van **begeleider en ondersteuner**.

Histories zorgt eveneens voor het toeleiden naar en ondersteunen bij registratie op het **platform immaterieel erfgoed**. Het betreft vaak het beantwoorden van korte vragen omtrent de ICE-werking in Vlaanderen (inventaris, platform...). Bijvoorbeeld: Hoe zet ik een ICE-inventaris traject op, hoe moet ik rapporteren, wat kan een erkenning voor mijn erfgoed betekenen of wat kan ik allemaal doen op het platform immaterieelerfgoed.be?

Histories doet dit in nauwe **samenwerking** met Werkplaats Immaterieel Erfgoed (bij concrete vragen over het platform), met trekkers van het domeinnetwerk (bij inhoudelijke overlap domeinen) en met erfgoedcellen (bij lokale inbedding van het dossier). Op 26 februari was Histories hiertoe ook aanwezig op de infosessie rond de ICE-inventaris en het nieuwe platform (organisatie door Vlaamse Overheid en WIE).

Een andere vorm van dienstverlening is de **verkoop van zuurvrij materiaal**. Onze gemeenschap wenst immers vaak kleine hoeveelheden zuurvrij archiefmateriaal (dozen, mappen, papier, ...) aan te schaffen die in de handel enkel in grote hoeveelheden te verkrijgen zijn. Het materiaal werd zonder winst doorverkocht aan 15 partijen. In veel gevallen werd advies verstrekt (rond behoud en beheer van de collectie) en werden mensen doorverwezen naar andere organisaties of bedrijven.

OD1.4 In de beleidsperiode 2019-2023 ondersteunt Histories [individuele, groepen, gemeenschappen en plaatselijke overheden actief rond diverse aspecten van genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag] via minstens 3 grootschalige thematische en/of transversale trajecten.

Erflater LECA heeft in het verleden **grootschalige thema-specifieke trajecten** begeleid, waar mogelijk in samenwerking met (thematische) koepelorganisaties. De voortgangsrapportering van deze trajecten, zoals '**Rond de rokken van de reus**' (reuzencultuur) en '**Op handen gedragen**' (processiecultuur), werd verder door Histories opgenomen.

Daarnaast heeft Histories in 2019 met de werkgroep **Jeugdbewegingen en Erfgoed** de eerste stappen gezet voor het opzetten van een nieuw traject naar de Vlaamse ICE-inventaris. En het erfgoedzorgtraject rond **schutterserfgoed** leidde effectief tot een erkenning als immaterieel cultureel erfgoed en een duurzaam borgingstraject.

Het volledige overzicht met meer informatie is terug te vinden als bijlage B\Grootschalige thematische trajecten. De rol van Histories in deze trajecten is steeds deze van **begeleider en ondersteuner**, tenzij dit anders vermeld wordt.

OD 1.5 Histories biedt [individuen, groepen, gemeenschappen en plaatselijke overheden actief rond genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag] een (digitaal) vormingsaanbod dat op specifieke, concrete en relevante wijze inspeelt op hun behoeften en vragen.

Histories hecht eraan dat de vormingen die zij aanbiedt kwaliteitsvol zijn en tegemoetkomen aan **reële vormingsnoden en behoeften** bij de kerngemeenschap. We baseren ons hiervoor op enquête en focusgroep-gesprek die bij de voorbereiding van het beleidsplan 2019-2023 gevoerd werden en luisteren naar de vragen uit het veld. Via de evaluatieformulieren van deelnemers peilen we ook naar nieuwe noden.

Tegen eind 2020 wordt hiervoor een interne **kwaliteitscriteriumlijst** opgesteld. Er kan hiervoor vertrokken worden van de criteriumlijst van Heemkunde Vlaanderen. Een van de criteria zal bijvoorbeeld het nastreven van samenwerking en/of afstemming met andere spelers binnen en buiten de erfgoedsector zijn. Na elke vorming die Histories organiseert wordt er ook een evaluatie bij de deelnemers én de partners gehouden. Want we ontwikkelen ons aanbod namelijk zoveel mogelijk in afstemming en samenwerking met andere spelers binnen en buiten de erfgoedsector.

Bij de **samenwerkingen** worden voorbereidende vergaderingen en evaluatievergaderingen gepland. Daarnaast werden er in 2019 verdere aftastende gesprekken gevoerd met andere spelers om samen te werken rond het vormingsaanbod. Zo werd er in 2019 een vorming 'Expeditie Schafttijd' voorbereid in samenwerking met het AMSAB-ISG. Er werd ook samengezeten met Erfgoedcel Haspengouw om toekomstige vormingen en begeleidingstrajecten te bespreken.

Histories organiseerde in 2019 acht verschillende vormingen die zoveel als mogelijk regionaal verspreid worden. Op die manier vonden er in 2019 in totaal **28 regionale sessies** plaats en werden 530 deelnemers bereikt. Per vormingsmoment geeft dat een gemiddelde van bijna 19 deelnemers.

De bestaande **online leermiddelen** zoals educatieve pakketten, de toolbox mappenstructuur en andere online leermiddelen werden digitaal en gratis aangeboden zowel via KlasCement als via de websites van de erflaters (die door Histories tijdelijk verder ondersteund en onderhouden worden in afwachting van de ontwikkeling van een kennisbank, zie I\OD 2.4).

Hieronder een beknopt overzicht van de regionale vormingen. Het volledige overzicht met meer informatie is terug te vinden als bijlage C\Vormingsaanbod.

- \ **Teksten schrijven? Een fluitje van een cent!**
Antwerpen, Beernem, Herk-de-Stad, Sint-Niklaas – 52 deelnemers
- \ **Orde in je documenten. Mappen-structuur als middel tegen chaos**
Waregem, Liedekerke, Kasterlee, Hoepertingen, Brussel, Sint-Niklaas – 109 deelnemers
- \ **De kadasterkaarten van Popp. Een sleutel tot je lokale geschiedenis**
Putte, Beveren-Waas, Brugge, Kuurne, Geraardsbergen, Vilvoorde – 169 deelnemers
- \ **E-mails archiveren. Halt aan het verlies van het verleden**
Torhout, Herk-de-Stad, Gent, Antwerpen, Brussel – 60 deelnemers
- \ **De jeneverstokerij van... Ontdek het verhaal van sterkedrank in je buurt**
Balegem – 18 deelnemers

- \ **Help! Een nieuwe vzw-wetgeving**
Turnhout, Roeselare – 52 deelnemers
- \ **Wegwijs in erfgoedland**
Marke, Aarschot, Beveren-Waas – 38 deelnemers
- \ **Op zoek naar onze voor-moeders**
Gent – 22 deelnemers

OD 1.6 Histories informeert individuen, groepen, gemeenschappen en plaatselijke overheden actief rond genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag op een alerte en toegankelijke wijze over ontwikkelingen op het vlak van beleid, methodes, praktijken binnen het werkkterrein.

Histories wil relevante informatie (nieuws uit de sector, internationale ontwikkelingen, interessante cases, ...) aanreiken aan haar gemeenschappen. We doen dit via diverse instrumenten en kanalen (zie ook I\OD 2.7).

Via de website werden in totaal **61 nieuwsberichten** op de website geplaatst over uiteenlopende onderwerpen. Deze nieuwsberichten werden verder verspreid via een digitale nieuwsbrief die momenteel ongeveer 2.300 abonnees bereikt. In een zoektocht naar de juiste formule, zijn het format, de samenstelling en de frequentie van deze nieuwsbrief, nog steeds aan verandering onderhevig. In totaal werden er **10 algemene nieuwsbrieven** verstuurd.

Daarnaast voerde Histories ook meer specifieke communicatie via **thematische nieuwsbrieven**. Zo gebeurde er bijvoorbeeld in het najaar een mailing naar de verenigingen per provincie, met daarin het vormingsaanbod dat in hun regio plaatsvond.

Er werd ook onderzoek gevoerd naar het implementeren van een **Uit-kalender** op de website van Histories. Hiervoor werd onder meer vergaderd met Publiq op 20 februari en 9 april. De resultaten hiervan werden in het najaar meegenomen in het traject naar een nieuwe website.

Tot slot werd er ook een begin gemaakt van het opstellen van een **sociale mediastrategie**.

Als nieuwe organisatie moet Histories haar rol en aanbod goed en veelvuldig communiceren. We doen dit op allerlei formele en informele manieren. Medewerkers en/of bestuurders van Histories waren bijvoorbeeld **aanwezig op belangrijke bijeenkomsten** van de gemeenschap(pen) om de aanwezigen te informeren over de opstart van Histories.

- \ 9 maart - Raadsvergadering Heemkunde Oost-Vlaanderen
- \ 30 maart - Congres Familiekunde Vlaanderen
- \ 30 maart - Goudag Heemkunde Gouw Antwerpen
- \ 4 mei - Heemdag West-Vlaanderen
- \ 9 september - Heemdag Heemkunde Vlaams-Brabant
- \ 21 september - Heemdag Heemkunde Limburg
- \ 29 september - Gildedag van Federatie van Vlaamse Historische Schuttersgilden
- \ 6 oktober - Federatiedag Reuzen in Vlaanderen

OD1.7 Histories publiceert minstens viermaal per jaar een gespecialiseerde uitgave over genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag.

Histories wil haar gemeenschappen inspireren om met genealogie, heemkunde en cultuur van alledag aan de slag te gaan. Na een doordachte denkoefening werd in 2019 een **nieuw digitaal magazine gepubliceerd**: Histories Magazine. Dit methodologisch tijdschrift bundelt praktische bijdragen over erfgoedzorg, -onderzoek, -ontsluiting en het beheer van erfgoedverenigingen.

Er werden **twee edities** van Histories Magazine uitgebracht. Beide nummers werden digitaal en gratis ter beschikking gesteld op de website van Histories. Zo blijft de informatie steeds toegankelijk. Auteurs zijn experts uit het veld en eigen medewerkers die zo hun kennis borgen.

Het eerste nummer van het magazine verscheen in juni 2019 en bevatte volgende inhoud:

- \ Dossier: Proeven van het Rijksarchief
  - Zoeken in het Rijksarchief in België - Annelies Coenen
  - De reconstructie van een crimineel verleden. Hoe ga ik op zoek in de archieven van het gerecht en het gevangeniswezen? - Paul Drossens
- \ Minimale registratie van je collectie - Bert Lemmens
- \ Waarderen in Vlaanderen. Studiedag 'Gewikt en Gewogen' - Frea Vancraeynest
- \ MEDEA: unieke samenwerking voor metaaldetectievondsten - Katelijne Nolet en Pieterjan Deckers
- \ Educatief erfgoedaanbod bekendmaken bij leerkrachten met KlasCement - Rob Bartholomees

Het tweede nummer verscheen in december 2019 en bevatte de volgende artikelen:

- \ Dossier: Proeven van het Rijksarchief
  - Kadasterarchieven in het Rijksarchief te Hasselt - Rombout Nijssen
  - De Mouvement de la Population et de l'Etat Civil (1841-1976). Een schatkamer voor historische demografie in België - Marij Preneel
- \ Word smid! Technische handboeken als bron voor historisch onderzoek naar het smeedambacht (1800- 2000) - Joeri Januarius
- \ Een nieuwe inventaris voor immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen - Frea Vancraeynest

In 2019 werd ook gewerkt aan een **handleiding rond waarderen**. De resultaten van het pilootproject waarderen worden hierin gebundeld. Er wordt laagdrempelig uitgelegd wat waarderen van collecties, zowel roerende als immateriële collecties, inhoudt en er wordt bovendien ook een uitgewerkte waarderingstool op maat van erfgoedvrijwilligers voorzien. De brochure verschijnt in 2020 maar het projectrapport is wel al terug te vinden op de website van Histories.

Verder werd gewerkt aan een **inspiratiebrochure** voor het schutterserfgoed met een stappenplan voor het inventariseren van schutterserfgoed. Ook hier is de publicatie voorzien in 2020.

Samen met het Minderhedenforum werd in 2019 voor scholen een **educatief pakket** rond het thema Piet en Sint voorbereid. Dit project werkt verder op het kinderboek Piet en Sint en het slimme kind dat Gerda Dendooven in 2018 schreef in opdracht van LECA en het Minderhedenforum. Zo werd tijdens het 'Groot Onderhoud' op 26 november een bijdrage geleverd aan een sessie over ICE en controversie hierrond (zie \OD 1.9). In 2020 wordt dit verder uitgewerkt.

OD 1.8 Histories faciliteert open netwerken voor individuen, groepen, gemeenschappen en plaatselijke overheden die zich actief engageren voor genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag zodat ze regelmatig hun ervaringen, praktijken, noden en behoeften kunnen uitwisselen.

Histories vult deze doelstelling op twee manieren in: via het organiseren van thematische werkgroepen en het organiseren en faciliteren van contact- en netwerkmomenten. Wat het eerste betreft werd in november 2019 de **werkgroep Jeugdbewegingen en Erfgoed** opnieuw bijeengeroepen. Naast inspelen op de noden van de (lokale) jeugdbewegingen inzake erfgoedzorg en –ontsluiting werd er ook verder nagedacht over wat Histories voor de werkgroep zou kunnen betekenen. Histories gaat met hen een traject om jeugdbewegingen op de Vlaamse inventaris voor immaterieel erfgoed te laten zetten. Zie ook \OD 1.3.

Op 9 augustus 2019 mocht de winnaar van de **wedstrijd** rond de leukste jeugdbewegingstraditie 2018 'Open Kamp Opsinjaar' hun prijs in ontvangst nemen. Een delegatie van Histories, WIE, Natuurgidsen en erfgoedcel Kempens Karakter bracht hen een bezoekje tijdens hun kamp in De Brink in Herentals en namen hen mee voor een 'uitstap terug in de tijd'. Ravage maakte terwijl een filmpje om hun traditie 'het 100-urenfeest' voor eeuwig op beeld vast te leggen. Histories riep twee voorbereidende vergaderingen samen met de partners om deze activiteit voor te bereiden.

Wat de **contact- en netwerkmomenten** betreft waren er in 2019 4 initiatieven.

- \ Samen met Etwie en Jenevermuseum Hasselt werd een project opgestart waarmee het **erfgoed van jenever** beter bekendgemaakt wordt. Er werd gekozen om eerst te focussen op de provincie Oost-Vlaanderen, waardoor ook Heemkunde Oost-Vlaanderen als partner werd opgenomen in het netwerk. De doelstelling is om het onderzoek bij vrijwilligers te verbeteren door het aanreiken van ongekend bronmateriaal en de uitwisseling van gegevens te bevorderen. De professionele spelers zoals Etwie en Jenevermuseum Hasselt bieden ook een ruimere achtergrond. De resultaten kunnen door de vrijwilligers aangewend worden voor eigen communicatiekanalen. Jenevermuseum Hasselt verzamelt de verworven resultaten zodat een algemeen beeld steeds beter mee te geven is. In 2019 leidde het project tot twee vergaderingen (4 februari en 29 mei) en een vorming (oktober). In 2020 is het de bedoeling om te evolueren naar een netwerk, met zeker nog een netwerkmoment waarop dieper ingegaan wordt op het bronnenmateriaal aanwezig in het Rijksarchief.
- \ In 2019 werd een **studie- en contactdag 'Op handen gedragen'** rond processie-erfgoed georganiseerd samen met KADOC, PARCUM en gelegenheidspartners erfgoedcel Brugge en erfgoedcel Kusterfgoed, op 12 oktober in Brugge. Processiecomités en andere enthousiastelingen werden uitgenodigd om expertise en ervaringen uit te wisselen rond vrijwilligerswerking, participatie en financieel beleid.

- \ Daarnaast werd in het kader van het erfgoedzorgtraject rond schutterserfgoed (I\OD 1.4) en het pilootproject waarden een **denkdag 'Een schot in de roos'** georganiseerd op 29 augustus in Brussel, samen met de Federatie van Vlaamse Historische Schuttersgilden (FVHS). Schutters van over heel Vlaanderen kwamen samen en leverden input in gesprekstafels rond gildetradities en waarden, schutterserfgoed- aandacht voor collecties en communicatie. De resultaten zullen mee de koers van het erfgoedzorgtraject bepalen.
- \ In 2020 bestaat het erfgoedzorgtraject van de reuzencultuur '**Rond de rokken van de reus**' (I\OD 1.4) tien jaar. Sinds 2015 staat de reuzencultuur ook op de ICE-inventaris in Vlaanderen. Deze verjaardag is een goede gelegenheid om nieuwe acties uit te werken en volop in te zetten op netwerking. In 2019 werden dan ook voorbereidingen getroffen voor de organisatie van provinciale ontmoetingsmomenten tussen reuzenbeheerders en reuzendragers met Reuzen in Vlaanderen vzw als partner. Er werd beslist om de dagen te organiseren in het najaar van 2020 en naast het polsen naar noden en behoeften van reuzenbeheerders en –draggers zal er ook een vormingsmoment worden voorzien en wordt de actualisering van de gegevens op de reuzenkaart beoogd.

OD 1.9 Histories betreft collega-erfgoedorganisaties en het steunpunt FARO via een open en dynamische samen- en netwerking als bevoorrechte partners bij haar werking met het oog op complementariteit.

In 2019 werd sterk ingezet op samen- en netwerking met collega-erfgoedorganisaties en het steunpunt FARO. Er werden diverse duurzame samenwerkingsinitiatieven opgestart of verdergezet. Histories was daarnaast ook vertegenwoordigd in verschillende overlegstructuren en zetelde in diverse adviesraden en commissies. Zo geven we een stem aan de gemeenschap van vrijwillige erfgoedwerkers en brengen we hun specifieke noden, wensen en behoeften mee naar de vergadertafel.

A. Inhoudelijke samenwerkingen

- \ In het kader van het **pilootproject waarden** (zie I\OD 1.3) werden diverse afstemmingen georganiseerd met collega-organisaties zoals met erfgoedcel Land van Dendermonde (16 april) en 't Grom (26 april). Daarnaast nam Histories ook deel aan een waarderingssessie van het Kapelriegoed in Moorseele van het CAG als moderator (3 juli) en verzorgde Histories een inhoudelijk luik tijdens de studiedag waarden 'Naar waarde geschat' (26 maart).
- \ Er werd een duurzame samen- en netwerking met **Bokrijk en het Huis van Alijn** in verband met collectiewerking met een focus op expertise-uitwisseling en het optimaal betrekken en ondersteunen van erfgoedvrijwilligers opgestart. (zie I\OD 1.10)
- \ Er werden nauwe contacten onderhouden met het **Davidfonds**, onder meer via sporadisch overleg met dr. Valerie Vermassen. Dit leidde al tot meerdere samenwerkingen, bijvoorbeeld voor de organisatie van vormingen in het kader van het MamaMito-project in 2020.

- \ Er werd een samenwerking in projectvorm met **Variaties vzw** gestart. De doelstelling van het project is om de collectie 'Stemmen uit het Verleden' inhoudelijk doorzoekbaar te maken. Histories leverde in 2019 als voorbereiding tot de eerste vergadering een bijdrage met het classificatiesysteem voor heem-, familie- en volkskundige collecties.
- \ Op 23 januari nam Histories deel aan de klankbordgroep rond het project Rootszoekers en bijhorende expo in het **Red Star Line Museum**.
- \ Op 10 mei werd samen met FARO op het **Oost-Vlaams Erfgoedtreffen** (organisatie Oost-Vlaamse erfgoedcellen, regionale landschappen en IOED's, het STAM, de provincie Oost-Vlaanderen, FARO en Herita) een sessie over de huisvesting voor lokale erfgoedorganisaties gegeven.
- \ Op 5 juni woonde Histories het **domein 4-overleg** (uitwisseling en netwerking rond Unesco-domein 4 dat focust op natuur en universum) in Leuven bij. Organisator was het CAG.
- \ Er werd afgestemd met **Danspunt en CEMPER** over de mogelijke erkenning van volksdans als immaterieel cultureel erfgoed op 17 oktober (Danspunt en CEMPER) en op 6 november (Danspunt).
- \ Op 19 augustus nam Histories deel aan een **rondetafelsessie over controversieel erfgoed** naar aanleiding van de expo 'Rook' in het Huis van Alijn. De sessie was een organisatie van het Huis van Alijn en de Werkplaats Immaterieel Erfgoed.
- \ Op 13 september nam Histories deel aan de startsessie van de eerste proeftuin van het project **Slimerfgoed.be**. Dit project werd ingediend binnen het Cultureelerfgoeddecreet in maart 2019 en wordt getrokken door Cultureel Erfgoed Annuntiaten Heverlee en KADOC. Het project ontwikkelt met wisselende clusters van Vlaamse erfgoed- en onderwijspartners vier trajecten met proeftuinen voor schoolerfgoed en een platform, waar scholen en erfgoedorganisaties elkaar kunnen vinden en hun activiteiten, kennis en inspiratie omtrent alle functies van schoolerfgoed uitwisselen. Tijdens de startsessie werd de proeftuin rond interculturaliteit via schoolerfgoed toegelicht en van feedback voorzien.
- \ Op 26 november nam Histories deel aan het **Groot Onderhoud** als spreker tijdens de sessie over immaterieel erfgoed en controversie. Het kinderboek 'Piet en Sint en het slimme kind' werd gepresenteerd als antwoord op de discussie rond Zwarte Piet en de blackface-traditie. Voorafgaand werd afgestemd met FARO (Elien Doesselare) over controversieel immaterieel erfgoed en eventuele casussen binnen het domein van 'sociale praktijken, feesten en rituelen' (10 september).

B. Structurele samenwerkingen

- \ Histories maakt deel uit van de **Werkgroep Privaatrechterlijke Archieven** (onder andere Subwerkgroep vormingen) van de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief en Documentatie (VVBAD) en vergaderde op 16 januari en 13 juni. Daarnaast was er een werkgroepvergadering op 23 mei en 9 oktober betreffende de vorming betreffende de duurzame bewaring van e-mails.

- \ Histories neemt de rol van **trekker** op Unesco domein 3 'sociale gebruiken, rituelen en feesten' op zich.
  - Histories was aanwezig als trekker van domein 3 in het **ICE-domeinnetwerk**. Samen met de andere trekkers in Vlaanderen werd hier afgestemd en samengewerkt rond immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen. Afgelopen jaar lag de focus op het afstemmen van de verschillende werkingen met betrekking tot dienstverlening en was er uitwisseling rond immaterieel erfgoed op de websites. Er werd vergaderd op 23 mei, 23 september en 21 november.
  - Histories nam als trekker van domein 3 ook deel aan de **ICE-dag voor erfgoedcellen** die Werkplaats Immaterieel Erfgoed organiseerde op 8 oktober.
  - Op 18 november werd een **Domein 3-overleg** georganiseerd in het Sportimonium. Op de agenda stonden praktische afspraken rond de organisatie van het Domein 3-overleg in deze beleidsperiode, een toelichting van de ICE-werking op Domein 3 van Histories en een uitwisseling van de (toekomstige) projecten die de domein 3-partners de komende jaren gaan uitwerken.

- \ In 2019 waren er structurele afstemmingsmomenten met de partners van '**Op handen gedragen**', KADOC en PARCUM op 14 februari en op 18 maart. (zie \OD 1.3 en \OD 1.8).

- \ Histories is de trekker van **Erfgoed in de Praktijk**. Dit is het structureel samenwerkingsverband van Histories, FARO, Herita, Parcum/Stichting Open Kerken en het Davidsfonds.
  - Enerzijds organiseren deze partners al enkele jaren een gezamenlijk vormingsaanbod in het kader van een aantal **erfgoedevenementen** (Open Monumentendag, Erfgoeddag, Open Kerkenweekend en Nacht van de Geschiedenis). Het betreft steeds twee verschillende laagdrempelige avondcursussen die de deelnemers aan deze evenementen helpen bij de organisatie van hun activiteiten. Elke cursus wordt zo veel mogelijk ook in elke provincie aangeboden (zie \OD 1.5 voor de vormingen van 2019). Histories zorgt (naast het inhoudelijk en praktisch werk van elke partner) voor de organisatie van de stuurgroepvergaderingen (in 2019 op 10 mei, 24 juni, 2 augustus en 4 oktober), de administratie van de cursussen en de financiële afrekening met verdeling kosten/baten over partners.
  - Anderzijds werd er in 2019 door Erfgoed in de Praktijk ook een project opgestart rond het uitwerken van een **erfgoedcrowdfundingsplatform**. Extra partner is hierbij Growfunding, een non-profit platform dat civic crowdfunding inzet als netwerkinstrument en participatiemethodiek. Civic crowdfunding focust op de creatie van gedeelde projecten die een meerwaarde zijn voor de lokale gemeenschappen en inspelen op de lokale context. Dit driejarig project ontvangt subsidie van Cera.

Histories is de administratieve trekker die onder meer instaat voor de organisatie van de stuurgroepvergaderingen (in 2019 op 29 november) en voor de ontwikkeling van communicatie-acties. Histories volgde op 6 december ook de infosessie over Cera.

C. Overleg in het kader van beleid en toekomstplannen

Histories stemt haar werking en beleid af met andere landelijke en bovenlokale actoren.

- \ Op 9 april werd een afstemmingsvergadering met **Werkplaats Immaterieel Erfgoed** gehouden om de werking rond immaterieel cultureel erfgoed binnen Histories, toekomstplannen en eventuele samenwerkingen met Werkplaats Immaterieel Erfgoed te bespreken.
- \ Op 12 maart, 5 april, 14 november en 11 december namen we deel aan het **Overleg van de Landelijke Dienstverlenende Rollen**. Op 16 mei stelde Histories ook haar werking en beleidsplan voor op de afstemmingsdag van dit overleg met de erfgoedcellen. Daarna volgde een gespreksessie met de geïnteresseerde erfgoedcellen om mogelijke samenwerkingen te bespreken.
- \ Op 24 mei verkenden FARO-directeur Marc Jacobs en een vertegenwoordiging van team en bestuur van Histories de samenwerkingsmogelijkheden tussen **FARO** en Histories.
- \ Op 8 november nam Histories deel aan de focusgroep in het kader van het beleidsplan cultureel erfgoed van de **erfgoedcel Antwerpen**.
- \ Histories werkte mee aan het uitwerken van de subsidielijijn 'Beurzen voor het doorgeven van **vakmanschap** in een meester-leerling-traject' van de Vlaamse Overheid. Op 11 mei nam Histories deel aan de ontmoetingsdag van de beurzen voor het doorgeven van vakmanschap.
- \ Op 29 oktober werd tijdens een overleg over het erfgoedbeleidsplan **Museum Hof van Busleyden** inbreng geleverd.
- \ Histories nam op 7 november deel aan een klankbordgroep rond betalingsbereidheid voor onroerend erfgoed van het **agentschap Onroerend Erfgoed**.
- \ Op 22 november woonden we informeel het Bestuursorgaan van **Overleg Cultureel Erfgoed** bij.
- \ Op 5 december werd meegewerkt aan een overleg betreffende de opname van participatie en grotere erfgoedbetrokkenheid in het komende beleidsplan van **Erfgoed Viersprong**, in het bijzonder naar de werking naar erfgoed op het niveau van wijken.

D. Vertegenwoordigingen (namens Histories vzw en erfgoedvrijwilligers) in commissies en adviesraden

- \ Op 8 februari werd deelgenomen aan de subwerkgroep '**documentatie en registratie van een waardering**'. Er werd gewerkt vanuit Spectrum, waardoor dit een gedocumenteerd werkproces in een collectiebeherende instelling is en hierdoor een duurzamer karakter kan verzekerd worden. Vanuit Histories werd gewezen op de noodzaak van een integratie in de bestaande erfgoeddatabanken van de Vlaamse overheid.
- \ Op 12 februari en 28 november namen we deel aan de Gebruikersgroep '**Cultureel-erfgoed en auteursrecht**'.
- \ Histories zetelt in de **ICE-expertencommissie** van de Vlaamse Overheid. In 2019 kwam deze commissie twee keer samen, op 7 juni en op 3 december, om de ingediende dossiers voor de ICE-inventaris te beoordelen en het nieuwe instrument 'Register van goede voorbeelden' vorm te geven.
- \ Op 11 juni was Histories aanwezig op de **contactdag Vlaamse erfgoeddatabanken** om zo meer te vernemen over de toekomst en bruikbaarheid van deze databanken voor het doelpubliek van Histories.
- \ Ook zetelde Histories op 12 juni in de **jury** voor de subsidiedossiers van de erfgoedcel Kusterfgoed.
- \ Op 25 juli werd Histories geraadpleegd door **Archiefbank Vlaanderen** in verband met toekomstige samenwerking.
- \ Op 4 september werd overlegd met Cultuurconnect aangaande de bruikbaarheid van het **Een-gemaakt Bibliotheekstelsel** voor kleine erfgoedcollecties. In de loop van 2020 wordt nieuws verwacht en gedeeld.
- \ Op 11 september startvergadering project 'Tools voor het bewust omgaan met **auteursrechten** en gebruiksbeperkingen op culturele content' van PACKED. Histories ondersteunt daar partners over de mogelijkheden om met vrijwilligers te werken.
- \ Op 26 september was er een vergadering met het **Centrum Kunstarchieven Vlaanderen** (CKV) in verband met de methodologie om archiefvormers beter te bereiken en tot een betere archiefwerking te motiveren.
- \ Op 23 oktober werd samen met het VIAA gekeken welke uitdagingen er zijn betreffende **fotocollecties**.

OD 1.10 Om het collectiebeleid rond de cultuur van het dagelijkse leven van lokale musea, erfgoedverenigingen en vrijwilligers projectmatig te professionaliseren en te waarderen, werkt Histories actief samen met onder meer het Huis van Alijn en het Openluchtmuseum Bokrijk.

In de loop van 2019 werden tijdens 3 vergaderingen (26 april, 21 juni en 4 september) overlegd met het **Huis van Alijn en het Openluchtmuseum Bokrijk** en de voorbereidingen getroffen voor de aanstelling in 2020 van een projectmedewerker.

Om resultaten van een waardering duurzaam te verankeren in een collectiebeheer werd meegewerkt aan de subwerkgroep '**documentatie en registratie van een waardering**' (zie \OD 1.9)

SD 2 Draagvlak versterken bij verruimde doelgroep en doelgroep met potentieel

Maatschappelijke aandacht en een brede publieksbetrokkenheid voor genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag worden op een enthousiasmerende en creatieve wijze gestimuleerd en geprikkeld.

OD 2.1 Als een toegankelijk aanspreekpunt beantwoordt en behandelt Histories op adequate wijze uiteenlopende vragen van maatschappelijke actoren en het brede publiek over genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed, en cultuur van alledag.

Zie \OD 1.1.

OD 2.2 Met het oog op een inclusieve samenleving stimuleert Histories meer aandacht voor en betrokkenheid van diverse doelgroepen bij genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag en biedt daartoe ondersteuning en begeleiding.

Histories wil mensen met uiteenlopende etnisch-culturele, socio-demografische en socio-economische kenmerken betrekken bij de Histories-werking en die van haar gemeenschappen. In 2019 werd hiervoor ingezet op de **proeftuin** van Buurten met Erfgoed 2.0 in Lokeren. Histories begeleidt het coachingstraject met Technisch Atheneum Lokeren. Leraren van de algemene vakken van het derde jaar technische opleiding onderwijs werken hiervoor samen met lokale en regionale erfgoed- en cultuurmedewerkers. Focus zal liggen op identiteit en migratiegeschiedenis in de omgeving van de school. De overgrote meerderheid van de leerlingen hebben een cultureel-diverse achtergrond. Histories neemt samen met de projectmedewerker van Buurten met Erfgoed de rol van begeleider op.

We trachten onze werking ook open te stellen voor mensen met een functiebeperking. Bij vormingen wordt - indien mogelijk - rekening gehouden met de **toegankelijkheid** van de vormingslokalen. Ook voor de website wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met blinden en slechtzienden aan de hand van de Anysurfer-checklist.

OD 2.3 Op basis van het maatschappelijke debat en actuele thema's geeft Histories proactief duiding om de vele waarden, relevanties en impact van genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag te belichten.

Histories verstrekt op vraag informatie over genealogie, lokaal erfgoed, heemkunde en cultuur van alledag aan journalisten, productiehuizen en onderzoekers, als **duiding** bij een onderwerp waar zij op focussen of ter voorbereiding van een specifieke geplande actie. Histories maakt deze dienstverlening ook proactief bekend.

In 2019 werden Histories en de thema's waar rond gewerkt werd op regelmatige basis opgepikt door **binnen- en buitenlandse media**. Vooral rond genetische genealogie werden heel wat artikels gepubliceerd in media zoals NRC Handelsblad, The Times, New Scientist, EOS of De Volkskrant.

Daarnaast werd ook informatie geleverd aan diverse media, dit resulteerde in gepubliceerde artikels of achtergrondinfo die werd gebruikt voor **radio- en tv-programma's**. Populaire thema's waren diverse tradities zoals het schrijven van nieuwjaarsbrieven en het schenken van nieuwjaarsgeschenken, diverse gebruiken binnen de Sinterklaastraditie, de discussie rond Zwarte Piet, de perikelen rond Aalst Carnaval en het project 'Getuigenissen' (zie I\OD 3.2).

Hieronder een greep uit het aanbod:

- \ De redactie van Kerk en Leven besteedde meer aandacht aan erfgoed in 2019, er verschenen twee artikels met input van Histories:
  - 'Goede verzamelaars hebben altijd een focus' in: *Kerk en Leven*, nr. 37, 11 september 2019
  - 'Gemeenschapsgevoel primeert Historisch schutterswezen in Vlaanderen erkend als immaterieel erfgoed' in: *Kerk en Leven*, nr. 41, 9 oktober 2019
- \ 'Ruiterbeeld Sint-Maarten keert na 100 jaar terug naar Sint-Martinuskerk' in: *Het Laatste Nieuws*, regio Aalst, 15 oktober 2019.
- \ 'De Schittering van het nieuwe geloof: Een vliegende start voor MEDEA', door Katelijne Nolet en Pieterjan Deckers, in: *Ex situ*, 24, 2019, p. 30-31.
- \ Eind 2019 werd op vraag van VRT een bijdrage voorbereid rond nieuwjaarsbrieven, de tekst verscheen op Nieuwjaarsdag op de website van VRTnws.
- \ Over het project 'Getuigenissen' verscheen een artikel in Het Laatste Nieuws op 20 mei en in De Morgen op 28 mei.
- \ 'Bestaat Vlaams DNA' – Universiteit van Vlaanderen. Verschijningsdatum 18 november 2019.
- \ 'Hoe groot is de kans dat je niet de vader van je kind bent' – Universiteit van Vlaanderen. Verschijningsdatum 14 februari 2019.
- \ Histories deed genealogisch opzoekingswerk voor het boek en de lezingenreeks 'Nazi-kunstroof tijdens Tweede Wereldoorlog' van Geert Sels en voor de theaterproductie over 'Armand Swartenbroeks 1892-1980'.

OD 2.4 Om de verschillende relevanties van genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag in de belangstelling te brengen en te houden sensibiliseert en betreft Histories het brede publiek op regelmatige en begeesterende wijze via publieksgerichte activiteiten.

De aandacht van Histories ging in 2019 vooral naar onze kerngemeenschap, minder naar het bereiken van het brede publiek. Niettemin namen we enkele initiatieven. Ten eerste werden de bestaande **communicatiepartnerschappen** met Erfgoeddag, Nacht van de Geschiedenis en Dag van de Trage Wegen gecontinueerd en werd er alvast één nieuw partnerschap aangegaan rond de Archeologiedagen.

Ten tweede verzorgden we een reeks **lezingen** over genetisch-genealogisch onderzoek en de daarbij horende specifieke ethische en/of privacyproblematiek(en) die niet alleen professionele spelers aantrokken maar ook het brede publiek wisten te boeien:

- \ 17 en 18 januari 2019: Lezing **History DNA-congres Manchester** - 80 personen
- \ 24 januari 2019: Lezing **Derde Leeftijd Universiteit Leuven** - 250 personen
- \ 1 februari 2019: Lezing **Geelse Historische Genootschap** - 40 personen
- \ 10 februari 2019: 6x lezing (20 minuten per keer over stambomen, evolutie en DNA) voor CCV – **Familiedag over wetenschap en geloof** - 150 personen
- \ 14 maart 2019: Lezing **Chantilly Vrouwen Geraardsbergen** – 30 personen
- \ 21 maart 2019: Lezing **VSVK Izegem** – 95 personen
- \ 26 maart 2019: Lezing **Pastory Antwerpen** – 75 personen
- \ 28 maart 2019: Lezing **Lintier** – 20 personen
- \ 1 april 2019: Lezing **Docville festival Leuven** – 115 personen
- \ 5 april 2019: Lezing **Heemkundige kring Triverius Brakel** - 60 personen
- \ 10 april 2019: Lezing **Orde van de Prins Brugge** - 80 personen
- \ 20 mei 2019: Lezing **Interdisciplinarity conference Humane Wetenschappen KU Leuven** – 90 personen
- \ 21 juni 2019: Lezing **Huisartsen Zuid-West-Vlaanderen Kortrijk** - 120 personen
- \ 28 juni 2019 tot 1 juli 2019: **Lezing Centenary Conference population genetics Moskou** 150 personen
- \ 19 september 2019: **NGV Dochters van Eva in Tiel** - 180 personen
- \ 23 september 2019: Lezing op **Speaker's corner Stadspark Leuven** – 25 personen
- \ 05 oktober 2019: 3x lezing op **Missio-dag Vlaams-Brabant**. Steeds een lezing van 45 minuten over Evolutie en stambomen - 90 kinderen en 9 begeleiders
- \ 14 oktober 2019: Lezing **Merendree voor Markant** - 80 personen
- \ 19 oktober 2019: Kinder/ouderlezing kinderuniversiteit KULeuven: **Waarom lijken mijn oren op die van mijn mama en papa?** - 178 personen
- \ 24 oktober 2019: Lezing **Heemkundige kring Kontich** – 80 personen

- \ 6 november 2019: Lezing **VLIR event over GDPR Brussel** – 155 personen
- \ 10 november 2019: Lezing **Montanus Brugge** – 180 personen
- \ 18 november 2019: Panelgesprek **Focusdag Science Communicatie, Citizen science**
40 personen
- \ 24 november 2019: **Dag van de Wetenschap Gent. Kan DNA jouw afkoms bepalen?** - 95 personen
- \ 6 december 2019: **Seminarie KU Leuven – Exacte wetenschappen** - 45 personen
- \ 10 december 2019: **Gastles KULAK – genetische genealogie** – 30 personen
- \ 12 december 2019: **Seminarie UZ Leuven – Medische genetica** – 80 personen

Ten derde gaf Histories op 17 oktober op uitnodiging van erfgoedcel Denderland een lezing over **geversheiligen** en bijhorende tradities en volksdevotie in Vlaanderen gehouden in de Martinuskerk in Aalst. De lezing werd bijgewoond door een 40-tal aanwezigen.

Op die manier bereikte Histories met haar lezingen **2.662 deelnemers**.

Tot slot werd in 2019 ook de lancering van de vzw en de organisatie van een treffen van de gemeenschappen voorbereid. Na interne vergaderingen en een vergadering van de klankbordgroep op 12 september werd het concept vastgelegd voor een **Festival** van en voor erfgoedvrijwilligers in Bokrijk. Er zullen ook activiteiten georganiseerd worden die een breed publiek aanspreken.

OD 2.5 Histories prikkelt en activeert het brede publiek dat geïnteresseerd is in genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag om kennis en informatie hierover te ontdekken en participatief te verzamelen en te delen op de Histories-website.

In 2019 werd een **tijdelijke website** online gezet met, naast een actueel nieuwsoverzicht, doorverwijzingen naar de websites van de erflaters. Zo werd getracht om geïnteresseerd publiek door te verwijzen naar bestaande kennis en informatie. De verdere ontwikkeling van een nieuwe website voor Histories kadert in een breder traject (zie I\OD 1.2, 1.6 en 4.3) dat werd opgestart in de zomer van 2019 en dat zal landen in 2020.

In de loop van het jaar werd geëxperimenteerd met het maken van **filmpjes** (bijvoorbeeld in het kader van het internationaal onderzoeksproject over Merovingers in Koksijde). De resultaten van deze experimenten werden gedeeld via de Facebookpagina van Histories.

OD 2.6 Histories sensibiliseert en betreft belendende sectoren en actoren op actieve en diverse manieren voor en bij genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag.

In 2019 werd actief ingezet op samen- en netwerking met organisaties uit onder andere de onderwijssector, de jeugdsector, de socio-culturele sector, de digitale mediasector, de natuursector, lokale overheden, toerisme en de diversiteitssector. Zo verankeren we de zorg voor erfgoed in de bredere maatschappij en tonen we de rol en (meer) waarde aan die erfgoedvrijwilligers hierin hebben.

Vooreerst werd ingezet op het onderhouden van reeds structureel bestaande sectoroverschrijdende netwerken:

- \ Buurten met Erfgoed is een evenwaardig structureel samenwerkingsverband met een stuurgroep die het samenwerkingsverband aanstuurt. Partners zijn Histories, **FARO, Erfgoedcel Brussel, Herita, CANON Cultuurcel, Mooss vzw, EDO (Educatie voor Duurzame Ontwikkeling – Vlaamse Overheid, Departement Omgeving), de provincie Oost-Vlaanderen en Cera**. Bedoeling is het opnieuw aanhalen en structureel verankeren van de banden tussen de scholen en lokaal erfgoed. Leraren (en (groot) ouders) werken hiervoor samen met lokale en regionale erfgoed-, cultuur- en natuurmedewerkers. Tot 2018 was dit enkel gericht op het lager onderwijs. Voor 2019, 2020 en 2021 is ook een project gepland rond het uitrollen van Buurten met Erfgoed in het secundair onderwijs. Histories was aanwezig op de stuurgroepvergaderingen op 21 maart, 13 juni, 2 september en 4 november, zat op 25 april in de selectiejury van een projectmedewerker voor het secundair onderwijs en had een inwerkingsvergadering met deze projectmedewerker. Histories nam ook deel aan de adviesgroep van Buurten met Erfgoed op 18 november. Daarnaast is Histories ook medeorganisator en medelesgever van de train de trainer-sessies voor het lager onderwijs die in 2019 georganiseerd werden op 17 juni, 26 september en 5 december in het Historieskantoor te Gent (laatste sessie volgde in 2020). Histories verzorgde ook trajectbegeleidingen voor het lager onderwijs (zie \OD 1.3) en volgde het piloottraject van het secundair onderwijs in Lokeren op (zie \OD 2.2).
- \ Regionaal Archievenoverleg Dyna'mk (Dynamisch Archievenoverleg Mechelen-Kempen: **Stads archief Mechelen, Stadsarchief Lier, Museum Hof van Busleyden, Kempens Karakter**): bijeenkomsten van de stuurgroep op 1 april, 10 oktober en 12 december waarin wordt gekeken wat mogelijk is om de werking van de archieven en documentatiecentra in de regio te versterken.
- \ Via de werkgroep Jeugdbewegingen en Erfgoed (zie \OD 1.8) heeft Histories een structureel overleg met **Chiro Vlaanderen, Scouts en Gidsen Vlaanderen, KSA, IJD, KLJ en JNM**.
- \ Via Erfgoed in de Praktijk (zie \OD 1.9) is er een structurele samenwerking met **Davidfonds**.

Daarnaast werden in 2019 ook de volgende gezamenlijke acties en samenwerkingen opgezet:

- \ Histories werkte als lid van **Folio** en samen met TreinTramBus dit jaar mee aan de promotieactie 'BoekEnTrein. Lezingen op de trein naar de boekenbeurs' in het kader van de Boekenbeurs.
- \ In het voorjaar werd in samenwerking met het departement Onderwijs bekeken in hoeverre Vlaamse erfgoedorganisaties al vertegenwoordigd zijn op **KlasCement**. Op dit platform wisselen leerkrachten en organisaties leermiddelen uit. De resultaten van dit onderzoek werden gedeeld met steunpunt FARO en resulteerden op donderdag 13 juni in een infomoment voor de sector. In het najaar werden de gesprekken tussen Histories, FARO en KlasCement verdergezet voor samenwerking in 2020 en 2021. In 2021 zou het thema van Erfgoeddag Onderwijs worden.

- \ Histories werkte mee aan het uittekenen van een specifiek traject dat **Mediawijs** en FARO ontwikkelden rond mediawijsheid en erfgoed. In het traject worden de deelnemers opgeleid tot mediacoach die mediawijsheid en digitale geletterdheid integreert in de eigen organisatie of werking. Twee medewerkers van Histories treden op als coach.
- \ Samen met het **Minderhedenforum** werd samengewerkt rond diversiteit zoals bijvoorbeeld rond het thema 'Sinterklaas en zwarte piet' en de uitwerking van een educatief pakket hierrond. (zie \ OD 1.7)
- \ Er werd afstemming georganiseerd met het STAM en **De Centrale** over immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen. Concreet werd verkend hoe de medewerkersploeg van De Centrale beter vertrouwd kon worden met het thema en hoe immaterieel erfgoed ook een rol kan spelen binnen hun werking. Hieruit volgde een workshop rond ICE en diversiteit in De Centrale (intern vormingsmoment voor medewerkers en stagiairs) die werd gegeven op 15 november.
- \ Samenwerking op 14 oktober met **gemeente Dentergem** rond hoe privaatrechtelijke organisaties (zoals Okra, Femma, Chiro, enzovoort) kunnen omgaan met hun erfgoed. Er werd onder meer ingegaan op hoe verenigingen acties kunnen ondernemen om digitaal te archiveren.

Tot slot waren er in 2019 ook aftoetsende vergaderingen om het netwerk uit te breiden met organisaties uit andere sectoren:

- \ Op 3 juni had Histories een aftoetsende vergadering met **Trage Wegen** om na te gaan welke toekomstige samenwerkingsmogelijkheden of samenwerkingsprojecten er mogelijk zijn tussen beide organisaties.
- \ In 2019 werden er verkennende gesprekken gevoerd met **Toerisme Vlaanderen** om samen te werken rond:
  - De genealogie van Pieter Bruegel de Oude in het kader van 2019 Bruegeljaar.
  - De genealogie van Jan van Eyck in het kader van 2020 van Eyckjaar. De focus verschoof hier weliswaar naar Joos Vijd en diens vrouw, opdrachtgevers voor 'De aanbidding van het Lam Gods'.

OD 2.7 Om wetenschappelijk onderzoek over lokaal erfgoed, genealogie en cultuur van alledag te verspreiden bij een breed publiek geeft Histories viermaandelijks de publicatie Tijd-Schrift uit.

Histories is sinds 2019 uitgever van Tijd-Schrift, het tijdschrift van Heemkunde Vlaanderen, dat de ambitie had om **bruggen bouwen** tussen academische historici, heemkundigen en lokale erfgoedwerkers en om de meerwaarde van heemkunde als inhoudelijke discipline en sociale praktijk in het hedendaagse erfgoedveld te versterken.

Het was de bedoeling om de redactieraad van Tijd-Schrift uit te breiden met experts rond genealogie en cultuur van alledag. De redactieraad schreef eind 2018 een memorandum om dit **engagement** naar de toekomst uit te drukken. Deze uitbreiding en ook het leefbaarheidsonderzoek werd uitgesteld naar 2020 omwille van onduidelijkheid rond de positionering naar andere bestaande tijdschriften zoals Volkskunde en Vlaamse Stam.

In de **redactieraad** zetelen vrijwilligers, erfgoedprofessionals en academici. In 2019 was die samengesteld als volgt: Jan De Meester (hoofdredacteur - Heemkundige Kring Wesalia II van Wuustwezel) \ Ellen Decraene (UCSIA) \ Matthijs Degraeve (VUB) \ Paul Degraeve (Heemkundige Kring Ter Ham Steenokkerzeel) \ Jelle De Rock (Erfgoed Zuidwest) \ Fons Dierickx (Heemkundige Kring De Faluintjes) \ Hannelore Franck (Yper Museum) \ Bram Vannieuwenhuyze (Universiteit van Amsterdam) \ Tineke Van Osselaer (Universiteit van Antwerpen) \ Machteld Venken (Ludwig Boltzmann Institute for European History and Public Spheres \ Wenen) \ Tom Verschaffel (KU Leuven) en Ans Vervaeke (Hoogveld vzw).

In 2019 werkten **17 auteurs** intensief mee aan 3 themanummers die verzonden werden naar 252 abonnees.

Ambachten en vakmanschap (2019 - 1)

- \ Matthijs Degraeve, *Vakmanschap in tijden van massaproductie. De Brusselse bouwnijverheid in de negentiende en twintigste eeuw*
- \ Liesbeth Langouche, Joost Caen en Bert De Munck, *De status van vensterglas. Studie van de glazeniersrekeningen van het achttiende-eeuwse hôtel d'Ursel te Brussel*
- \ Harald Deceulaer, *De Brusselse korsettenmaker Antoine Rousseau en zijn conflict met het kleermakersambacht in de late achttiende eeuw. Een verhaal met politieke connecties en archieftips*
- \ Annelies Blancke, *Een veelzijdig weefsel. Het succes en de neergang van de fluweelnijverheid in Zuid-West-Vlaanderen in de twintigste eeuw*
- \ Elisa Bonduel, *De opkomst van de luxe- en confectienijverheid in Brugge. Migranten op de laatmiddeleeuwse arbeidsmarkt*
- \ Hilde Langeroot en Marie Kypers, *Drukkerijerfgoed in objecten, hoofden en handen*

Achter slot en grendel (2019 – 2)

- \ John Arblaster, *Achter gevangenis slot en kloostergrendel. Margaretha Porete en haar Spiegel der eenvoudige zielen*
- \ Hannelore Franck, *Schuld en boete. De stedelijke gevangenis in de middeleeuwen*
- \ Nele Reyniers en Pieter Verstraete, *De akoestische geschiedenis van de zorg voor kinderen met een mentale beperking 1887-1920*
- \ Sarah Van Ruyskensvelde en Laura Nys, *Het observatierapport als historisch object. Wetenschappelijke observatie in de Belgische Rijksopvoedingsinstellingen, 1912-1945*
- \ Kobe en Christiaan Van Herwegen, *Alcatraz in het spoor van Houdini. Hoe de massamedia van een vaudeville artiest een superheld kon maken*
- \ Tine Van Osselaer, *De waarachtige verhalen van een Belgische avonturierster. Een 'semi-heilige' met een gevangenisverleden*

Kleur (2019 – 3)

- \ Natalia Ortega Saez, *Zwarter dan zwart? Historische recepten, ingrediënten en verfprocedures gebruikt bij het zwartverven van textiel in de Zuidelijke Nederlanden, circa 1500-1850*
- \ Truusje Goedings, *De werking van zwart en wit. Kleur in Goedaerts Metamorphosis Naturalis*
- \ Anaïs Huyghe, *Honestly! I'm wearing white! Over witte kledij en mode*
- \ Tom Verschaffel, *Een roze kleedje en een blauw pak. Kleur als gendercode*
- \ Luc Peiren, *De rode vlag doorheen de geschiedenis. De kleur rood*

SD 3 Kennis verzamelen en ontwikkelen

Kennis en methodes rond genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag worden op participatieve en interactieve wijze verzameld, ontwikkeld en gedeeld.

OD 3.1 Op basis van systematische, alerte en actieve opvolging duidt en ontsluit Histories (inter)nationale ontwikkelingen rond genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag voor alle betrokkenen.

In het kader het pilootproject **waarderen** werd kennis gemaakt met diverse (inter)nationale tools en methodieken zoals onder andere 'Op de museale weegschaal' van Tessa Luger (NL) en 'Reviewing Significance 3.0' van Caroline Reed (VK). Caroline Reed is erfgoedconsulent en specialiste inzake waarderen in Groot-Brittannië), de samenwerking binnen het project resulteerde in een duurzame samenwerking en expertise-uitwisseling omtrent het waarderen van collecties en collectiebeleid in het algemeen. Op 8 februari werd deelgenomen aan de subwerkgroep 'documentatie en registratie van een waardering' van FARO. (zie I\OD 1.10)

Ook rond **immaterieel erfgoed** gebeurde heel wat op internationaal vlak. Zo werd een conferentie georganiseerd over het verzamelen van immaterieel erfgoed in Tilburg op 11 oktober door Werkplaats Immaterieel Erfgoed en het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN), Histories nam deel als trekker van Unesco-domein 3 in Vlaanderen. Daarnaast werd het Intangible Cultural Heritage & Museums Project (IMP) en het Unesco-beleid van nabij opgevolgd. Vooral de perikelen rond controversieel erfgoed zoals 'Aalst Carnaval' en 'Sinterklaas en Zwarte Piet', tradities die onder domein 3 vallen, waren een absoluut aandachtspunt in 2019. Het nieuwe beleidsinstrument 'Register van goede voorbeelden' werd nauw opgevolgd en door Histories gecommuniceerd via Histories Magazine, website, nieuwsbrief en binnen de ICE-begeleidingstrajecten.

Rond **controversieel erfgoed** werd ook afgestemd met Marike Lefevere (KU Leuven) op 9 december. Zij onderzoekt de link tussen populaire cultuur en mensenrechten (vanuit juridisch perspectief) en hanteert hierbij een internationaal perspectief. Ze woonde de ICE-sessie bij tijdens het Groot Onderhoud (zie I\OD 1.9) en vroeg om een overleg om controversiële tradities binnen domein 3 te bespreken. Ze had eerder al overleg gepleegd met KIEN (Nederland) en Werkplaats Immaterieel Erfgoed maar kreeg graag ook wat toelichting over de werking van Histories hierrond. Haar doctoraatsonderzoek zal ongetwijfeld insteken opleveren die relevant zijn bij het omgaan met controversiële tradities.

Op 3 december werd een webinar gevolgd over het programma Transkribus (Universiteit Innsbruck) waarmee een computer handschriften kan **transcriberen**. De inhoud van een eerdere webinar op 29 oktober werd uitgesteld bekeken. Het programma biedt tal van mogelijkheden, maar toch lijkt het een te grote uitdaging voor vrijwilligers.

Met het project Inclusive museums (zie I\OD 3.3) wordt internationaal gezocht naar goede praktijken rond **inclusie en diversiteit**.

OD 3.2 Histories gaat proactief op zoek naar (inter)nationale professionele partners om de expertise met betrekking tot genealogie, lokaal erfgoed, heemkunde en cultuur van alledag op een kwalitatieve manier in interactie en participatie met de doelgroep op te bouwen en uit te wisselen.

Erfgoedvrijwilligers bezitten heel wat kennis en expertise. Histories wil de uitwisseling hiervan bevorderen. In 2019 deden we dit onder andere via 3 **innovatieve crowdsourcingsprojecten**: MamaMito (zie I\ OD 3.5), Medea en Getuigenissen. Met behulp van online platformen, vorming en begeleiding laten we vrijwilligers participeren aan (wetenschappelijk) onderzoek en verbinden we hen met (inter)nationale professionele partners.

A. Getuigenissen. Verhoren van verdachten en getuigen in Belgische rechtbanken

Histories engageerde zich om dit project van de VUB bij het doelpubliek bekend te maken en de VUB te ondersteunen. Er werd gestart via het digitaal platform met 18de-en 19de-eeuwse criminele gerechtsdossiers van Brugge. Op 23 mei gaf een medewerker van Histories tijdens de lancering van de website toelichting op de kracht van **burgerwetenschap** en vrijwilligers in het onderzoek in het algemeen. We communiceerden via diverse kanalen het project bij ons doelpubliek. Op 28 oktober was er de aanwezigheid in de stuurgroepvergadering, waar metadata, selectie bronnen, participatie (138 vrijwilligers), enzovoort werden besproken. Vanuit Histories werd telkens geijverd voor een verdere verhoging van de participatie. In 2020 wordt ingezet op het onderzoek naar eventueel een nieuw platform en het aanreiken van dossiers uit een nieuwe regio's, allicht als eerste Antwerpen.

B. MEDEA | vondsten.be

Het **metaaldetectievondstenplatform** Medea werd eind 2018 van de VUB overgedragen aan Histories via een subsidie van Onroerend Erfgoed. Op die manier ging deze waardevolle databank die vrijwillige metaaldetectoristen een platform geeft om hun bodemvondsten op een wetenschappelijke manier te registreren niet verloren.

Na de aanwerving in april van een halftijdse projectcoördinator participeerde Medea/Histories aan verscheidene **netwerkevenementen** en werd er veelvuldig samengewerkt met detectoristen. Enkele voorbeelden van activiteiten en samenwerkingen:

- \ Registreren van 17de-18de-19de -eeuwse vondsten van langs de Schelde uit het Antwerpse (i.s.m. Onroerend Erfgoed, een zestal individuele collecties/detectoristen, bij hen thuis en in het depot in Vilvoorde, 2019-2020).
- \ Geholpen aan metaaldetectie-activiteiten van de Heemkundige Kring van Essen tijdens de Archeologiedagen van 2019.
- \ Aanwezigheid op een grote 'zoekdag' te Landen georganiseerd door HAL, Metaaldetectie-Vlaanderen en nog enkele andere metaaldetectie groeperingen (2019).

- \ Netwerkdag voor erkende metaaldetectoristen van Onroerend Erfgoed 2019.
- \ Bruikleen van vondsten van detectoristen aan de studenten van tweede bachelor Kunstwetenschappen en Archeologie van de VUB coördineren.

Histories wil in Vlaanderen en daarbuiten een groot netwerk opzetten van partners. Zo kunnen we inspiratie, kennis en ervaringen **uitwisselen**. In 2019 werd hier nog niet erg actief op ingezet. Niettemin waren er twee initiatieven:

- \ Er werden nauwe contacten aangeknoopt met Scivil, het **Vlaamse Kenniscentrum voor Citizen Science**. Hieruit ontstond een vruchtbare kruisbestuiving: enerzijds leerde Scivil dankzij Histories heel wat bij over burgerwetenschap binnen de menswetenschappen, anderzijds profiteerde Histories van het netwerk en de evenementen van Scivil. Dit laatste liet zich onder meer voelen in de deelname van Histories aan de Dag van de Wetenschap, de deelname van Histories aan de pop-uptentoonstelling 'Iedereen Onderzoeker', zowel met een tentoonstellingskast als met een begeleidende workshop (1 oktober tot 24 november 2019, Gent) en de aanmaak van fotomateriaal voor het MamaMito-project.
- \ In juni 2019 was Histories actief aanwezig op de studiedag van het **CegeSoma** voor lokale historische en heemkundige kringen over de periode van de bevrijding (september 1944) tot de definitieve overwinning (lente 1945). Tijdens de studiedag werden in verschillende sessies bronnen toegelicht. Histories gaf met inspirerende voorbeelden een sessie over hoe je de onderzoeksresultaten kan inzetten in je lokale gemeenschap. In de namiddag werd samen met een medewerker van het CegeSoma tijdens een aparte sessie over publieksprojecten interactief ingegaan op de vragen, opmerkingen, initiatieven enzovoort van lokale onderzoekers.

OD 3.3 Histories is betrokken bij de ontwikkeling en/of actieve opvolging van minstens 2 (inter)nationale onderzoeksprojecten in de beleidsperiode rond genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag.

Op zaterdag 25 mei 2019 werd in Bonn een **Beethoven-dag** georganiseerd voor alle Vlaamse levende naamdragers 'Van Beethoven'. De naamdragers werden door de burgemeester van Bonn ontvangen in het Rathaus alsook werd een academische zitting in het Beethoven-haus gehouden. De organisatie van deze Beethoven-dag lag in handen van 'Burger fur Beethoven' en werd ondersteund door het internationaal consortium rond het DNA van Beethoven waartoe Histories vzw bijdraagt via het genetisch genealogische luik. Histories was daarom in Bonn aanwezig met Jan Geypen en Maarten Larmuseau die actief de dag mee in goede banen leidden. Daarnaast participeerde Histories in 2019 in tal van (inter)nationale onderzoeksprojecten inzake genetische-genealogie (zie \OD 3.5).

In 2017 werd in Koksijde bij toeval een Laat-Merovingische bewoning en grafveld opgegraven. Vandaag blijven nog enkele cruciale vragen onbeantwoord: zo is er geen informatie over de verwantschapsrelaties tussen de individuen binnen de site, hun afkomst en hun link met andere West-Europese populaties in die periode en vandaag. Histories, KU Leuven en Abdijmuseum Ten Duinen zullen hier met de steun van Onroerend Erfgoed via een **synthese-onderzoek** een antwoord op trachten te geven. Hoewel dit project voornamelijk in 2020 uitgevoerd wordt, werden hier in 2019 al heel wat voorbereidende werkzaamheden voor verricht (zie \OD 3.5).

Een **Erasmus+ KA2 aanvraag** (cooperation for innovation and exchange of good practices) van Kistarcsai Kulturális Egyesület inzake *job shadowing* bij Histories, werd niet gehonoreerd. Hiervoor wordt in 2020 een nieuwe aanvraag ingediend.

De Erasmus+ KA2 aanvraag '**Inclusive Museums**' werd daartegen wel gehonoreerd. Dit project heeft als doel om goede praktijken uit te wisselen rond diversiteit, inclusie en vrijwilligerswerking in de erfgoedsector. Histories neemt hiervoor deel aan verschillende plaatsbezoeken en overlegmomenten met partners uit Polen, Finland, Spanje en Nederland. In 2019 vond een eerste meeting plaats in Nederland: 2 collega's namen hier gedurende één week aan deel.

Zelf organiseren we binnen dit programma een bijeenkomst die in het voorjaar van 2021 in Vlaanderen zal doorgaan. Om dit optimaal voor te bereiden roept Histories in 2020 een consultatiecirkel in het leven. Dat is een Histories-overlegstructuur die via een open oproep (al dan niet) tijdelijk in het leven wordt geroepen om input en advies te krijgen rond specifieke thema's en uitdagingen. De ideale plek om alvast wat ervaringen rond inclusief werken uit te wisselen en samen een programma voor te bereiden om de Vlaamse **goede praktijken** te selecteren die aan de buitenlandse partners gepresenteerd kunnen worden.

Door de opbouw van ervaring van de medewerkers met eerdere projecten, is de **inhoudelijke kennis** voor onderzoek ook steeds groter. Zo werd vastgesteld dat bij het project rond jenever Histories een actieve rol kon opnemen betreffende het aanreiken en bespreken de bronnen voor onderzoek.

OD 3.4 Histories centraliseert kennisopbouw inzake genealogie, lokaal erfgoed, heemkunde en cultuur van alledag via het ontwikkelen en ondersteunen van interactieve en participatieve databanken van bovenlokaal belang aan de hand van de Histories-kennisbank.

Histories beschikt dankzij de erflaters over verschillenden interactieve en participatieve databanken. Deze zijn het voorbije jaar door Histories **geinventariseerd en geconsolideerd**. Databanken die online te consulteren waren bij de erflaters, zoals de Reuzenkaart en Feestendatabank, bleven dat ook in 2019. De achterliggende platformen en/of CMS-systemen ontvingen de nodige updates en/of upgrades. Op de organisatiewebsite is er een portaaloverzicht met alle databanken ter beschikking voor onze erfgoedgemeenschappen.

De flows voor de Artikelendatabank en de Sprekerslijst werden in 2019 geoptimaliseerd en er werd bekeken of we deze 'heemkundige' instrumenten kunnen uitbreiden met inhoud over genealogie en cultuur van alledag.

Het ontwikkelen van een 'kennisbank' werd in de loop van 2019 gelijkgesteld met een soort portaalwebsite waarop alle nieuwe en bestaande initiatieven zullen gebundeld worden. Deze kennisbank is een concept binnen de ontwikkeling van de nieuwe website van Histories. In 2019 werd voor de website in de eerste plaats gefocust op communicatie naar de kerngemeenschap en nog niet op de databanken. De mogelijkheden om tot een overkoepelende kennisbank te komen, werden in 2019 voorzichtig verkend. Dit proces behoeft echter verder onderzoek alsook de nodige **strategische keuzes**.

Tevens houdt Histories de vinger aan de pols voor wat betreft het '**IT-masterplan**' van Familiekunde Vlaanderen, een pilootproject waaraan Histories de komende jaren mogelijk zal deelnemen.

Binnen het samenwerkingsverband rond processie-erfgoed 'Op handen gedragen' werd actief ingezet op het beschikbaar maken van processies in de **ODIS-databank** van KADOC; Histories nam de controle van de data voor West-Vlaanderen voor haar rekening. Het ging in totaal om ongeveer 1.500 records.

OD 3.5 Door het consolideren en uitbreiden van expertise op het vlak van genetisch-genealogisch erfgoed waarborgt Histories nieuwe inzichten en toepassingen binnen o.a. historische demografie, (regionale) geschiedenis en forensische genetica.

2019 werd aangewend om de expertise **genetisch-genealogisch onderzoek** te consolideren binnen Histories. Tijdens haar stage cultuurmanagement onderzocht Caro Van Praet de strategische keuzes die op dit vlak de komende jaren gemaakt moeten worden door Histories. Caro ging hiervoor de boer op en ondervroeg onder meer voormalig projectleider Marc Van den Cloot (Familiekunde Vlaanderen). Het eindresultaat van Caro wordt vermoedelijk medio 2020 opgeleverd.

Vragen omtrent genetisch-genealogisch onderzoek en vragen rond genetisch erfgoed werden stevast beantwoord en daar waar nodig verder opgevolgd. Deze **dienstverlening** betrof zowel modern DNA ('referentie' DNA van levende personen) als oud-DNA (bij archeologische opgravingen of onderzoek rond historisch biologisch materiaal). Zie ook I\OD 1.1 en I\OD 2.1.

Histories ging hiervoor eveneens naar de mensen toe; zowel het **brede publiek** als professionele spelers werden via een reeks lezingen voorgelicht over genetisch-genealogisch onderzoek en de daarbij horende specifieke ethische en/of privacyproblematiek(en); zie I\OD 2.4. en I\OD 1.5 voor het overzicht.

Tevens werd er op genetisch-genealogisch vlak samengewerkt met binnen- en buitenlandse erfgoedinstellingen en **academische instituten**. Dit ter bevordering van de kennis in (Vlaamse) familiegeschiedenis en erfgoed. Specifiek voor 2019 trad Histories op als trekker of als partner in 13 genetisch-genealogische projecten waaronder genetisch archeologisch, forensisch-genetisch en populatie-genetisch en bio-ethisch onderzoek. Het volledige overzicht is te vinden als bijlage D\Genetisch-genealogische projecten.

In 2019 werden ook al voorbereidingen getroffen voor MamaMito, een van de twintig **Citizen Science**-projecten die door het departement Economie, Wetenschap en Innovatie van de Vlaamse overheid worden gesubsidieerd. Dit project heeft tot doel om het brede publiek aan te sporen hun maternale stamreeksen op te stellen (in plaats van enkel hun klassieke paternale lijn), deze uit te breiden en beschikbaar te stellen voor wetenschappelijk onderzoek. Het publieksluik van MamaMito start in maart 2020, het wetenschappelijke luik in september 2020.

Daarnaast werd er vanuit de expertise op genetisch-genealogisch vlak medewerking verleend aan volgende **kunstprojecten**:

- \ 'Wie we zijn', theatervoorstelling rond identiteit door theatermaakster Fien Leysen voor Het Nieuwstedelijk. Bijdrage: video-interviews als expert, begeleidingsgesprekken, publiekdiscussies.
- \ 'Perfect Strangers', kunstproject van kunstenaar Koen Van Mechelen rond genetische afkomst. Bijdrage: video-interviews, DNA-analyses, begeleidingsgesprekken.

Verder werden ook volgende **nationale en internationale publicaties** inzake genetisch-genealogisch onderzoek gerealiseerd. Hieronder een greep uit de publicaties. Het volledige overzicht is terug te vinden als bijlage E\Publicaties genetisch-genealogisch onderzoek.

Internationale peer-reviewed publicaties:

- \ Larmuseau M.H.D., van den Berg P., Claerhout S., Calafell F., Boattini A., Gruyters L., Vandenbosch M., Nivelle K., Decorte R. & Wenseleers T. (2019) A historical-genetic reconstruction of human extra-pair paternity. *Current Biology*, 29: 4102-4107.
- \ Claerhout S., Van der Haegen M., Vangeel L., Larmuseau M.H.D., Decorte R. (2019) A game of hide and seq: Identification of parallel Y-STR mutations in deep-rooting pedigrees. *European Journal of Human Genetics*, 27: 637-646.
- \ Larmuseau M.H.D. (2019) Growth of ancestry DNA testing risks huge increase in paternity issues. *Nature Human Behaviour*, 3: 5.

Abstracten internationale conferenties

- \ Larmuseau M.H.D. (2019) A genetic genealogical reconstruction of the history of human extra-pair paternity. International conference 'Centenary of Human Population Genetics' in Moscow (Russia) on May 29-31.
- \ Larmuseau M.H.D. (2019) International conference 'DNA and history - Double Helix History' in Manchester (UK) on January 17-19.

Nederlandstalige publicaties

- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) Recensie 'Bestiarium-Dieren, mensen en hun sociale geschiedenis' (red. Josephine Hoegaerts & Yves Segers). *Volkskunde*, 2019 (2): 267-269.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) Mitochondriaal DNA: Het moederspoor voor de genealoog. *Gens Nostra*, 74 (5): 264-271.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) Waarom je als genealoog best ook de briefenvolpess bewaart. *Vlaamse Stam*, 55 (2): 139-142.

Tot slot werd het **databasebeheer** van de DNA-projecten van Familiekunde Vlaanderen begin januari overgedragen aan Histories. Alle bestaande deelnemers werden hier via een mailing vanop de hoogte gebracht. Nieuwe deelnemers werden door Histories begeleid; sporadisch werd voor bepaalde deelaspecten nog beroep gedaan op Familiekunde Vlaanderen.

SD 4 Organisatiestructuur en –cultuur

Een open en efficiënte bestuurscultuur en -structuur, een voorzichtig financieel beleid en een hedendaags HRM voor personeel en vrijwilligers waarborgen de noodzakelijke kwaliteiten voor een duurzame, werkzame en maatschappelijk verantwoorde organisatie.

OD 4.1 Door de verdere uitbouw van een participatief vrijwilligersbeleid zorgt Histories voor een betrokken en slagkrachtig maatschappelijk draagvlak voor genealogie, heemkunde, lokaal erfgoed en cultuur van alledag.

In 2019 heeft een werkgroep binnen de schoot van het bestuur ingezet op het uitdenken van haar participatief vrijwilligersbeleid. Hun voorstel, een systeem van flexibel inzetbare consultatiecirkels, werd aangevuld en goedgekeurd in de algemene vergadering van 23 november. Zie III\1.3 voor meer informatie over de consultatiecirkels.

Daarnaast werd in 2019 gestart met het opzetten van een stagebeleid (zie III\2.8) en werd de bestaande thematische werkgroep rond Jeugdbewegingen en Erfgoed opnieuw samengebracht.

OD 4.2 Histories past de principes van integrale kwaliteitszorg steeds toe op haar werking.

Histories past op alle domeinen van haar werking – inclusief personeel, bestuur en financiën - zoveel als mogelijk de principes toe van IKZ. Voor diverse **processen** bestaan reeds criterialijsten, checklijsten, draaiboeken enzovoort of zijn ze in opmaak.

In 2020 zal bovendien verder werk gemaakt worden van een SharePoint-omgeving waar al die informatie **gecentraliseerd** is terug te vinden.

OD 4.3 Histories zet een gelaagd marketing- en communicatieplan in om de realisering van haar missie te ondersteunen en te leiden

Bij de opstart van de organisatie werd er in de eerste plaats gekeken hoe communicatie in de werking van Histories zou georganiseerd worden. Daartoe werd eind 2018 een werkgroep opgericht die zich op de communicatie in de aanvangsfase zou richten met onder andere het ontwerpen van een **logo en huisstijl** (in samenwerking met grafisch vormgever Beeldburo), het online zetten van tijdelijke website en intranet, het faciliteren van interne communicatie via Slack, het opstarten van nieuwsbrieven en het continueren van lopende communicatie-acties van de erflaters.

De **adressenbestanden** van twee erflaters (Heemkunde Vlaanderen en LECA) werden samengevoegd tot één volledig adressenbestand, conform de huidige GDPR-wetgeving. Dit betekent dat actief wordt geïnformeerd voor welke doeleinden de verworven persoonsgegevens zullen worden ingezet. Op de website van Histories werd hiervoor een privacyverklaring geplaatst.

Er werd onderzocht welke de belangrijkste noden en voorwaarden van een geschikt **Customer Relationship Management**-systeem zijn. De onderzoeken zullen in de loop van 2020 uitgewerkt worden tot een bruikbaar systeem.

In een tweede fase werd de werkgroep communicatie, naar analogie met de andere organisatorische veranderingen, omgevormd tot een **cirkel communicatie**. Daarbij werd in kaart gebracht welke concrete taken moesten vervuld worden, alsook welke rollen deze cirkel heeft in het geheel van de organisatie. Als uitgangspunt werd genomen dat de cirkel communicatie, zowel intern als extern, zorgt voor inspiratie, verbindingen en activering.

De verhoudingen met de **interne stakeholders** werden samengevat in een model naar analogie van het HR-model van Ulrich. De cirkel communicatie profileert zich daarbij zowel als strategische partner naar het beleid (bijvoorbeeld bij de uitvoering van veranderingsprocessen), als als expert op vlak van het beheer van de diverse kanalen en coach om ieders communicatievaardigheden aan te scherpen.

Ter voorbereiding van concrete communicatie-, marketing- en campagneplannen werd het werkterrein van de cirkel verder in kaart gebracht aan de hand van het model 'Het dynamisch communicatiegebouw' van Eric Goubin.

Tegen de zomer werd de blik dan opnieuw extern gericht met een eerste aanzet voor een **campagne** om Histories op de kaart te zetten. Deze werd gekoppeld aan een lanceringsevenement, dat uiteindelijk pas in 2020 geprogrammeerd werd. In het najaar werden verschillende bestaande communicatieprocessen verder geoptimaliseerd en verdiept. Er werd ook een eerste synthese gemaakt als aanzet van een strategisch communicatieplan, dat gekoppeld kon worden aan meetbare doelstellingen en werd er ook al kort ingegaan op een marketingplan.

OD4.4 Histories werkt een duurzaam toekomstbeleid uit als permanente inspiratie en voortdurende toetssteen voor haar dagelijkse werking.

Histories heeft in 2019 de eerste stappen gezet om tot een (ecologisch) **verantwoord consumptie- en productiebeleid** te komen. Onze acties in 2019:

- \ Bij de aankoop van printpapier werd altijd gekeken naar het EU eco-label en het PEFC-certificaat.
- \ Kantinevoedingswaren zoals thee, koffie, koekjes en suiker werden enkel gekocht met een bio- of fairtrade-label.
- \ Personeelsleden werden aangespoord zich zo veel mogelijk te verplaatsen met het openbaar vervoer.

Er werd nagedacht over de mogelijkheid om de **boekencollectie** van Histories op te nemen in het Eengemaakt Bibliotheekstelsel, in afwachting van een collectieplan.

Vastgesteld werd dat digitale foto's in de verschillende onderdelen van het archief van Histories verspreid zijn. In 2019 werd een **photodatabank** opgemaakt waar foto's worden bewaard. Het laat toe dat op termijn specifieke acties opgezet kunnen worden (bijvoorbeeld checksums). Tegelijk wordt verwacht dat de opzoekbaarheid organisatiebreed verbetert en dat de foto's gemakkelijker kunnen aangewend worden in de werking.

Een interne vorming werd gegeven over de algemene principes van **eengemaakte mappenstructuur**. Op het einde van het jaar werd de mappenstructuur in de organisatie onderzocht en een voorstel tot werking opgemaakt. Deze structuur wordt in de loop van 2020 geïmplementeerd.

In de loop van 2019 werd ingezet op het verspreiden van de kennis betreffende het **duurzaam bewaren van e-mails** in een vrijwilligersorganisatie. Tegelijk werd dit ingeschreven in de toekomstplannen voor Histories.

OD 4.5 Met het oog op meer financiële draagkracht onderzoekt Histories de mogelijkheden om via aanvullende financiering en betaalde dienstverlening haar budget aan te vullen en uit te breiden.

In 2019 is Histories erin geslaagd om **extra financiering** te verwerven voor (onderdelen van) verschillende projecten. Bij de eerste twee projecten (*) verliep dit via de KU Leuven.

Een overzicht:

- \ Synthese-onderzoek Merovinger-DNA: 160.000 euro via Agentschap Onroerend Erfgoed (*)
- \ MamaMito: 140.000 euro via Departement Economie, Wetenschap & Innovatie (*)
- \ Medea: 46.000 euro via Agentschap Onroerend Erfgoed
- \ Pilotproject waarden: 15.000 euro via het cultureel-erfgoeddecreet
- \ Inclusive museums: 6.000 euro (voor 2 jaar) en de vergoeding van reisonkosten via Erasmus+
- \ Growfunding: 64.650,30 euro (voor 3 jaar) via Cera

Het laatste project heeft trouwens tot doel om de gemeenschappen aan te sporen zelf ook op zoek te gaan naar **aanvullende financiering**.

We zoeken ook **co-financiering**. Deelnemers zelf betalen de toegankelijke prijs van 5 euro per sessie. Bij vorming op vraag van professionele partners worden kosten ook gedeeltelijk aangerekend.

OD 4.6 Om al de aspecten van de werking te concretiseren, werkt Histories tegen ten laatste 30 november 2019 een meerjarenplan 2020-2023 uit waarin de interne werkingsplannen verwerkt worden.

In de beheersovereenkomst die Histories afsloot met de Vlaamse overheid is gestipuleerd dat de vzw tegen 30 november 2019 een meerjarenplan 2020-2023 indient waarin onder andere een globale visie op de dienstverlening is opgenomen. Omdat de transitie vertraging nog niet voltooid is (zie \OD 4.7) en de nieuwe coördinator pas in november in dienst kwam, vroeg en verkreeg Histories uitstel tot 1 juli 2020. Zo is er **voldoende (doorloop)tijd** om de inzichten te laten rijpen en zoveel mogelijk partijen de kans te geven om een inbreng te doen.

Wel werd eind 2019 een nota ingediend waarin de aanpak om te komen tot het bijgesteld plan werd toegelicht. Het beleidsplan 2019-2023 dat eind 2017 werd ingediend bij de Vlaamse overheid kwam tot stand in moeilijke omstandigheden. Veel energie en aandacht ging toen naar de oprichting van de vzw zodat een geïntegreerde visie nog niet had kunnen rijpen. Ondertussen is er meer stabiliteit gekomen in de organisatie en is er **ruimte en openheid** gecreëerd om opnieuw met elkaar en het veld in dialoog te gaan.

Het eerste beleidsplanningsproces is grondig gevoerd en zeer **goed gedocumenteerd**. Zo bevat het archief uitvoerige verslagen van stakeholdersbevragingen en heel wat documentatie m.b.t. projecten en overleg waarin Histories actief is. Toetsing van die analyses aan de huidige situatie en de maatschappelijke en technologische ontwikkelingen anno 2020 gebeurt in de periode december 2019 - mei 2020. Dan gaat de coördinator als kennismaking met het veld ook verschillende plaatsbezoeken afleggen bij individuen, organisaties en gemeenschappen waarvoor Histories een dienstverlening organiseert.

We zullen (op uitnodiging en op eigen initiatief) **gesprekken** aanknopen met belangrijke partners zoals Werkplaats Immaterieel Erfgoed, de provinciale koepels Heemkunde, het Huis van Alijn, Bokrijk, FARO, de erfgoedcellen en landelijke dienstverlenende rollen. Deze *tour d'horizon* moet uitmonden in hernieuwde engagementen zodat de positie/rol van Histories scherper wordt afgebakend en partnerschappen - in het bijzonder met de vzw Familiekunde Vlaanderen - verder versterkt en geconcretiseerd worden. Een eerste gesprek vond reeds plaats in december. Pistes van samenwerking en afstemming tussen beide vzw's – bijvoorbeeld rond vorming en begeleiding van genealogen en hun verenigingen – zullen in april 2020 verder verkend en geconcretiseerd worden.

OD 4.7 Met het oog op een optimaal geïntegreerde werking werkt Histories een transitietraject uit in 2019.

2019 stond voor Histories in het teken van de integratie van drie verschillende werkingen met elk hun eigen personeel, bedrijfscultuur en gemeenschappen. Er werden decisieve stappen gezet op administratief, juridisch en financieel vlak en ook qua beleid en HRM is een **stevige basis** gelegd voor een geïntegreerde werking. Sluitstuk was de ondertekening van de notariële akte die de inbreng van de drie erflaters in de nieuwe organisatie regelde. Deze werd voorbereid door de ondervoorzitter. Tegelijkertijd werd de vereffening van de vzw's LECA en Heemkunde Vlaanderen (die in het voorjaar van 2020 zal uitgevoerd worden) voorbereid door de voorzitters van deze vzw's en de voormalige stafmedewerkers.

Het fundament dat er nu is, is er gekomen dankzij een **planmatige aanpak** en de gebundelde inzet van het bestuur en het transitieteam (zie verder). Tussentijds koppelden ze terug met de bevoegde administratie van het departement Cultuur, Jeugd en Media. Heel wat initiatieven werden gerealiseerd, maar een aantal zullen door omstandigheden die in deze gesprekken werden toegelicht pas in 2020 worden voltooid.

Bij elke stap werd telkens **deskundig advies** ingewonnen (bijvoorbeeld bij Sociare, Scwitch, de betrokken sociale secretariaten, juristen en financiële experts) en vanaf april werden zij ook intensief begeleid door een professionele externe coach die gespecialiseerd is in transitie (Koen Vandyck).

Het zakelijk kader dat nu is uitgewerkt zal in de loop van de beleidsperiode verder duurzaam worden uitgewerkt en verfijnd aan de hand van regelmatige **monitoring en evaluatie**.

Een specifiek aspect van de transitieaanpak was de installatie en werking van een **transitieteam** dat tot medio november voor de algemene coördinatie zorgde. Daarin zetelde voor elke erflater één medewerker: Daphné Maes (voormalig Heemkunde Vlaanderen), Jan Geypen (voormalig Familiekunde Vlaanderen) en Emmie Segers (voormalig LECA – uit dienst op 30 april 2019).

Zij kregen van het bestuur de opdracht om de transitie en de verdere integratie van de drie organisaties te begeleiden. De transitied medewerkers vergaderden hiertoe in de eerste maanden tweewekelijks en vervolgens maandelijks met het bestuursorgaan. Alle personeelsleden werkten in vijf werkgroepen geïntegreerde voorstellen en trajecten uit. Via deze aanpak werd de **geïntegreerde werking** in de praktijk omgezet. Deze collectieve voorbereiding vormde tevens de basis voor het actieplan 2019. Met de aanstelling van de coördinator werden de twee medewerkers bedankt voor hun inzet en konden zij zich opnieuw richten op hun vaste takenpakket dat tijdelijk was terugschroefd.

II Aandachtspunten

De Vlaamse Regering formuleerde bij haar beslissing op 28 september 2018 vier aandachtspunten waarvan één (II\1) verwerkt werd tot de bijkomende operationele doelstelling I\OD 4.6. Als antwoord op de overige aandachtspunten verwijzen we naar concrete acties die elders in dit verslag toegelicht worden.

1. Meerjarenplan 2020-2023

“Vertaal de intenties vóór 2020 in een concreet meerjarenplan 2020-2023, waarbij een globale visie op de dienstverlening is opgenomen, gekoppeld aan concrete acties zodat het ambitieniveau van de organisatie duidelijk is.”

Zie I\OD 4.6.

2. Visie en communicatie

“Maak keuzes in functie van de globale visie en communiceer deze helder naar de brede erfgoedgemeenschap, zodat de doelgroepen weten waarvoor Histories staat en wat de lokale dienstverlening via consulenten effectief voor hen kan betekenen.”

In het bijgestelde meerjarenplan wordt de nieuwe globale visie ontwikkeld. In 2020 zal die zich vertalen in verschillende communicatieacties die de rol en werking van Histories zullen verduidelijken aan de gemeenschap en de collega's in de sector.

Zie ook I\OD 4.3.

3. Diversiteit

“Concretiseer de werking rond diversiteit in de werking van de organisatie.”

Zie I\OD 2.2, I\OD 3.3 en III\1.3.

4. Participatie

“Veranker de beoogde participatie van de brede erfgoedgemeenschap structureel in de besluitvormingsorganen van de organisatie.”

Zie III\1

III Zakelijke werking

1. BESTUUR

1.1 Algemene Vergadering

Begin 2019 was de algemene vergadering van Histories **samengesteld** uit Chaïma Ahaddour \ Johan Arrazola de Oñate \ Daniel Bex \ Annick Boesmans \ Annelies Coenen \ Godelieve Ceuppens \ Geertje Cools \ Sabine de Bethune (voorzitter) \ Wilfried Devoldere \ Fons Dierickx \ Janna Lefevere \ Annick Schramme \ Etienne Van de Kauter \ Marc Van den Cloot \ Paulina Van der Zee \ Jolien Verroeye.

In de loop van 2019 werden de volgende **nieuwe leden** toegevoegd: Ronny Debbaut (bestuurslid Familiekunde Vlaanderen) \ Paul Degraeve (bestuurslid Heemkunde Vlaanderen) \ Brecht Demasure (medewerker bij CAG en bestuurslid Heemkunde Vlaanderen) \ Dries Tys (hoogleraar Medieval Archaeology aan de VUB) \ Liesbeth Mensah (30 jaar Ghanezen in Gent en Oost-Vlaanderen) \ Laure Van Hoecke (mediacoach bij Mediawijs) \ Johan Vencken (Reuzen in Vlaanderen en LECA) \ Els Veraverbeke (Huis van Alijn). Samen vormen zij een 24-koppige Algemene Vergadering.

In 2020 zal de algemene vergadering verder worden uitgebreid zodat **zoveel mogelijk stemmen** en perspectieven de kans krijgen om het beleid van Histories vorm te geven. Conform het samenwerkingsakkoord dat in 2017 tussen de drie erflaters gesloten werd, wordt daarbij gestreefd naar een evenredige deelname van actoren uit de gemeenschappen van de erflaters. Aanvullend zoeken we naar leden met een specifieke expertise die inzichten en contacten meebrengen uit de erfgoedsector en daarbuiten. Vanuit de principes van **goed bestuur** streven we naar evenwichten en diversiteit, bijvoorbeeld in de verhouding man/vrouw, leeftijd en regionale spreiding.

De algemene vergadering kwam in 2019 tweemaal samen. De laatste bijeenkomst werd gekoppeld aan een plaatsbezoek aan Liberas in Gent door directeur Peter Laroy die tevens voorzitter is van een heemkundige kring. Met dit ruimer **inhoudelijk programma** hopen we deelname aan de vergaderingen extra aantrekkelijk te maken.

Om de leden tussentijds geïnformeerd en voldoende betrokken te houden werd in 2019 geëxperimenteerd met een aparte papieren nieuwsbrief. In het kader van goede communicatie en interne **transparantie** is ook werk gemaakt van een aparte, gebruiksvriendelijke toegang tot de bestuurs- en beleidsdocumenten via sharepoint. In 2020 wordt dit digitaal archief verder uitgebouwd

1.2 Bestuursorgaan

In 2019 was het bestuursorgaan **samengesteld** uit de volgende personen: Sabine de Bethune (voorzitter) \ Ronny Debbaut \ Paul Degraeve \ Fons Dierickx (ondervoorzitter Histories, voorzitter Heemkunde Vlaanderen) \ Annick Schramme \ Etienne Van de Kauter \ Pauline Van der Zee (voorzitter LECA). Dit is conform het hoger vermeldde samenwerkingsakkoord: elke erflater (uitgezonderd LECA dat voorlopig slechts 1 persoon afvaardigt) heeft twee vertegenwoordigers in het bestuur. Daarnaast zetelen ook twee experts in het bestuur, waarvan één de rol van voorzitter opneemt.

In 2019 werd er bewust gekozen voor continuïteit met een **stabiele bestuursploeg** die de doorstart van Histories en de vele uitdagingen kon aanpakken. Er vonden in totaal 11 bestuursvergaderingen plaats op de verschillende werkplekken van Histories.

In de loop van 2020 zal de werking en samenstelling van de bestuursorganen terug onder de loep genomen worden volgens de principes van **goed bestuur**. Wellicht leidt dit ook tot een aanpassing van de statuten die meteen conform de nieuwe vzw-wetgeving zullen worden opgesteld.

1.3 Consultatiecirkels

Om de vertegenwoordiging van de erfgoedgemeenschappen niet te beperken tot de formele bestuursorganen en hen meer te betrekken bij de werking van Histories, voorzag het beleidsplan in de installatie van een adviesraad. Na bespreking binnen een speciaal daartoe opgerichte werkgroep en op de laatste Algemene vergadering van 2019 werd beslist om deze raad een meer **dynamische en flexibele invulling** te geven in de vorm van zogenaamde consultatiecirkels.

Een consultatiecirkel – afgekort CC – is een nieuw instrument waarmee Histories haar erfgoedgemeenschap om **raad vraagt**. Die wordt door Histories meegenomen in de ontwikkeling van een visie en het vinden van oplossingen voor diverse uitdagingen. Elke CC heeft een afgebakend thema en is van tijdelijke aard. Deelname aan een CC is op vrijwillige basis en gebeurt op vraag van Histories. Voor elk onderwerp worden andere deelnemers gezocht zodat het engagement in tijd beperkt blijft en het rendement voor alle betrokkenen verhoogt. Dit gebeurt op twee manieren:

- \ Histories verspreidt een brede, open oproep via haar communicatiekanalen.
- \ Histories spreekt zelf actief mensen aan van wie we vermoeden dat ze een positieve bijdrage of nieuw perspectief kunnen bieden.

We verkozen deze vorm in plaats van een meer statische adviesraad met vaste deelnemers. Zo krijgen meer mensen de kans om vanuit hun **specifieke expertise** mee te denken. Voor 2020 zijn er al cirkels gepland rond de herziening van het publicatiebeleid en van het algemeen beleid(splan), de organisatie van een sectorbijeenkomst, inclusie en vorming. Deze input wordt meegenomen in de beleidsplanning (zie aandachtspunt II\1).

2. PERSONEEL EN ORGANISATIESTRUCTUUR

2.1 Personeelsbeleid

Het voorbije jaar ging veel aandacht naar het opzetten van een gedegen personeelsbeleid. De **transitie** van drie organisaties met verschillende statuten, sociale voordelen, opvolgingssystemen enzovoort... naar één performant en voor alle betrokkenen fair systeem, was administratief immers niet eenvoudig. Elk onderdeel werd samen met de verantwoordelijke bestuurder, het transitieteam en/of de zakelijke medewerker (die verantwoordelijk is voor de personeelsadministratie) voorbereid. Elke stap werd door hen getoetst bij de overige personeelsleden. Indien nodig of nuttig werd ook advies gevraagd aan externe deskundigen zoals Acerta of Sociare. Dankzij de gebundelde inspanningen van het bestuur en de transitied medewerkers gebeurde dit alles volgens de geijkte procedures en, conform CAO 32bis, met behoud van hun anciënniteit en alle rechten.

Hieronder een beknopt overzicht van de belangrijkste acties:

- \ De ondertekening van de notariële akte die o.a. - met ingang van 1 januari 2019 - de formele overgang regelde van al het personeel van de erflaters naar Histories;
- \ Met elke medewerker werden twee gesprekken gevoerd over de invulling van hun functie bij Histories;
- \ Elkeen kreeg een aangepast arbeidscontract aangeboden én besloot ook hier op in te gaan;
- \ Er werd een regeling uitgewerkt rond telewerken;
- \ De inschaling van medewerkers werd up-to-date gebracht;
- \ Individuele uurroosters en verlofregelingen werden opgesteld en de prestaties per werkweek uniform gemaakt;
- \ Er werd een uitgebreid arbeidsreglement uitgewerkt en goedgekeurd, inclusief uniforme procedures rond overuren, compensaties, flexdagen en de opname van verlof;
- \ Acerta werd na vergelijking aangesteld als sociaal secretariaat en het afsluiten van de loonadministratie bij de overige twee secretariaten;
- \ Edenred werd geselecteerd als leverancier voor maaltijdcheques;
- \ Er gebeurde een nieuwe aansluiting bij Sociare en IDEWE;
- \ Werktijd.be werd ingevoerd als tool voor tijdregistratie en het indienen van onkosten;
- \ Er werden voorlopige taakomschrijvingen opgemaakt. Definitieve volgen in 2020;
- \ Er werd voor een nieuw, uniform en gemeenschappelijk telefoonsysteem gekozen dat een oplossing biedt voor het werken op verschillende locaties/kantoren.

2.2 Verloningsbeleid

Alle medewerkers ontvangen een **correcte verloning** volgens hun takenpakket en verantwoordelijkheden. Met uitzondering van de coördinator (waarvoor overheidsbarema's gehanteerd worden), gebeurt dit volgens de barema's van Paritair comité 329.01. Naast hun maandelijks salaris ontvangen alle medewerkers een 13de maand (waarvoor VIA-middelen worden aangewend) en vakantiegeld.

Histories voorziet ook volgende **extralegale voordelen**:

- \ Een fietsvergoeding voor medewerkers die met de fiets komen werken en op een afstand van meer dan 2,5 km van kantoor wonen.
- \ 100 % tussenkomst in de prijs van het woon-werkverkeer met de trein of gemengd vervoer (trein in combinatie met tram, bus en/of metro), via een derdebetalersovereenkomst met de NMBS.
- \ Maaltijdcheques ten bedrage van 5,55 euro per aangevatte werkdag op kantoor.
- \ 7 flexibiliteitsdagen bij weekend- en avondwerk per jaar.

2.3 Teambuilding

Naast de eerder technische, administratieve oprichting van een nieuwe organisatie werd er in 2019 ook ingezet op de creatie van een 'mentale' **samenwerkingscultuur**. In overleg met de Vlaamse overheid ging Histories in het voorjaar van 2019 over tot de aanstelling van een transitiecoach. Na een offertevraag viel de keuze op Koen Vandyck, een organisatiecoach die veel ervaring heeft in de (socio-)culturele sector.

Koen heeft over een periode van zes maanden samen met de medewerkers en het bestuur vooral 'werk onder de motorkap' verricht: weinig zichtbaar voor de buitenwereld, maar noodzakelijk als fundament voor de gewenste opstart (of doorstart) van de nieuwe vzw. Dat resulteerde in de eerste plaats in een groeiend teamgevoel en een aansprekend **gedeeld toekomstbeeld**. Medewerkers vereenzelvigen zich ondertussen met Histories, werken in goede verstandhouding samen en leven zich in hun nieuwe opdracht in. Dit hernieuwd elan is mede te danken aan de introductie van een nieuw organisatieontwerp (zie verder). Dat biedt meer ruimte voor persoonlijke groei en ontwikkeling en laat medewerkers toe om beter om te gaan met de (nog steeds) evoluerende taakin-vulling.

Een eigen **feestcomité** zorgt ook voor activiteiten waarmee we elkaar beter leren kennen, zoals een kerstdrink voor het personeel of een nieuwjaarslunch met het bestuur en het hele team.

2.4 Organisatieontwerp

In 2019 werd ook de basis gelegd voor een nieuw organisatieontwerp, of anders gezegd de manier van structureren en samenwerken. Er werd bewust gekozen voor een ontwerp dat aansluit bij de tijd: geen machtspiramide, maar een **vernetwerkt model** dat gebaseerd is op 'natuurlijke hiërarchie'. In essentie komt dat erop neer dat gestreefd wordt naar maximale autonomie tot op het kleinste niveau. De beslissingsbevoegdheid wordt zo laag mogelijk in de organisatie gelegd en kennis, verantwoordelijkheid en macht worden optimaal verdeeld. Om dat te bereiken moeten alle taken en rollen duidelijk bepaald en beschreven worden, inclusief de bijhorende verwachtingen en grenzen.

Het systeem moet bovendien durven uitgaan van **transparantie in de besluitvorming**, vertrouwen in mensen, en persoonlijke maturiteit. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar in de praktijk is dat een heel andere manier van samenwerken die tijd nodig heeft om het nieuwe normaal te worden. Dit model vereist vooral meer 'soft skills' zoals verbindende communicatie, feedback geven, meer eigen verantwoordelijkheid nemen (zelf-leiderschap).

Het voorbije jaar hebben we alle rollen benoemd en een aantal 'spelregels' bepaald, is er gestart met anders te gaan vergaderen en beslissen, en hebben we met alle medewerkers een basistraining rond 'dienend leiderschap' gevolgd. Dat zijn grote stappen vooruit die zichtbaar en voelbaar bijdragen aan een betere organisatie waar het aangenaam werken is. Tegelijk blijft het een soort werk in uitvoering, want in de filosofie van dit model mogen – of moeten zelfs – rollen en structuren te allen tijde kunnen wijzigen wanneer dat beter lijkt voor het geheel. Niets is voor de eeuwigheid. Net dat maakt de organisatie **wendbaar**, klaar voor een steeds wijzigende context. Het is vanuit die toekomstgerichte keuze dat Histories zich als pionier in de cultureel-erfgoedsector waagt aan dit experiment.

Medio 2020 wordt het model door het team geëvalueerd en **bijgestuurd waar nodig**. We zullen bovendien speciale aandacht geven aan nieuwe medewerkers wanneer ze zich die nieuwe manier van werken eigen maken.

2.5 Medewerkers

Histories beschikt over een nieuw samengestelde en dus 'jonge' ploeg. Tegelijkertijd is het een **matuur team** omdat het de jarenlang opgebouwde expertise bundelt van drie erflaters. Alle personeelsleden die eind 2018 in dienst waren van de vzw's LECA, Heemkunde Vlaanderen en Familiekunde Vlaanderen beslisten immers om de overstap te maken naar de nieuwe fusie-organisatie. Slechts 1 persoon, Emmie Segers, koos in het voorjaar van 2019 toch nog voor een nieuwe uitdaging. Daarnaast werden ook nieuwe mensen aangetrokken die nieuwe kennis binnenbrengen (zie III\2.7).

In 2019 waren er 14 mensen in dienst bij Histories vzw. Gemiddeld 10,6 VTE waarvan 10,5 VTE in bedienden- en 0,1 VTE in arbeidersstatuut. Eind 2019 bestond het team uit de volgende personen:

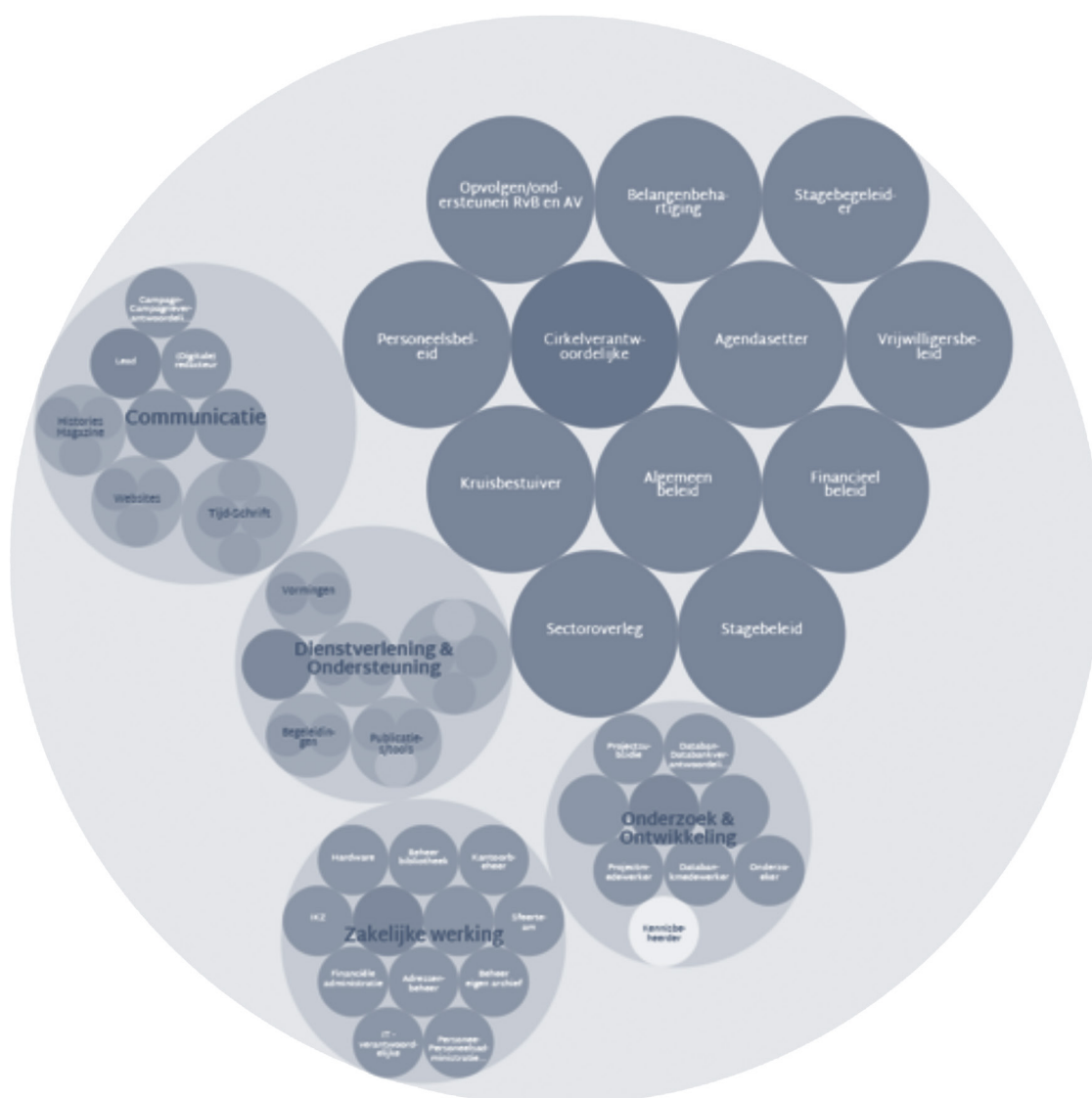
- \ Michel Baghuis \ Stafmedewerker IT
- \ Dominique Barri \ Administratief medewerker
- \ Rob Bartholomees \ Stafmedewerker
- \ Luter Eke \ Arbeider
- \ Jan Geypen \ Stafmedewerker
- \ Frauke Hens \ Administratief en ondersteunend medewerker
- \ Emmy Julliams \ Administratief medewerker
- \ Maarten Larmuseau \ Senior wetenschappelijk onderzoeker
- \ Daphné Maes \ Consulent
- \ Katelijne Nolet \ Projectcoördinator Medea
- \ Frea Vancraeynest \ Stafmedewerker
- \ Hendrik Vandeginste \ Consulent
- \ Eva Wuyts \ Coördinator

2.6 Organogram

Met het samenvoegen van drie teams hadden verschillende medewerkers gelijklopende **takenpakketten**. Andere competenties waren dan niet of onvoldoende aanwezig. Om de taken beter te verdelen en hun ontwikkelpotentieel in kaart te brengen werd eind december 2018 met elke medewerker een (functionerings)gesprek gevoerd over de invulling van hun functie bij Histories. Op basis van deze gesprekken werden voorlopige taakverdelingen opgemaakt (goedgekeurd begin januari 2019) en de eerste vacatures uitgeschreven voor ontbrekende profielen (zie III\2.7).

Met de aanstelling van Koen Vandyck als transitiecoach werd in overleg met het bestuur en het team gekozen voor een nieuw, meer **innovatief organisatie-model** dat de organisatie meer wendbaar maakt (zie III\2.4). Daarin is geen sprake meer van een klassiek, hiërarchisch organogram met vastomlijnde profielen. Er wordt nu gewerkt met cirkels waarin zogenaamde leads (tijdelijk) een verantwoordelijke rol opnemen. Dit dynamisch organogram en de bijhorende taakverdeling wordt bijgehouden via het softwarepakket Holaspirit. Hieronder een momentopname van de situatie eind 2019 – kort voor de aanstelling van de coördinator. In 2020 wordt, na evaluatie, een volgende versie aangemaakt.

2.7 Aanwervingen

In het voorjaar van 2019 voerde het bestuur enkele aanwervingsprocedures om het organogram verder te vervolledigen. Bij de **selectie** maakte telkens 1 bestuurder deel uit van de jury. In de jury voor de aanstelling van de coördinator zetelden ook de transitiecoach, een HR-expert en een lid van de algemene vergadering.

Het betreft de volgende **aanwervingen**:

- \ Katelijne Nolet ging op 8 april halftijds van start als projectcoördinator voor Medea. De middelen hiervoor zijn afkomstig van een projectsubsidie vanwege Onroerend Erfgoed. Op 7/10/19 werd haar aanstelling verhoogd tot 100% zodat zij ook taken voor Histories kan opnemen (o.a. communicatie en organisatie festival).
- \ Michel Baghuis begon op 1 mei als stafmedewerker ICT, maar zijn contract werd begin 2020 weer stopgezet. De functie wordt herzien in de loop van 2020.
- \ Eva Wuyts startte op 12 november als algemeen coördinator nadat en eerste aanwervingsronde in het voorjaar geen geschikte kandidaat had opgeleverd. Tot dan werd de algemene coördinatie van Histories verzekerd door het transitieteam (zie \OD 2.7).

Enkele functies zijn tot op heden niet ingevuld, waardoor Histories nog niet op volle kracht werkt. De aanwervingen werden echter bewust tijdelijk gepauzeerd tot na de aanstelling van de algemeen coördinator. Zo kreeg die de kans om eerst te kijken welke inhoudelijke, strategische en zakelijke accenten Histories wil leggen. Op basis van het herziene beleidsplan wordt dan in 2020 een definitief organogram opgesteld en **nieuwe vacatures** uitgeschreven. Uiterlijk tegen de zomer wil Histories een complete, competente en complementaire ploeg samengesteld hebben.

2.8 Stagiairs

Histories zet de goede traditie van haar erflaters om **waardevolle stageplekken** aan te bieden voort. In 2019 maakten de volgende stagiairs voor korte tijd deel uit van de werking van Histories:

- \ Caro Van Praet, master Cultuurmanagement (UA): Histories als speler binnen de wereld van de genetisch-genealogische testen?
- \ Astrid Berwouts, master Geschiedenis (UGent): promofilm Triverius – Geschied- en Heemkundige Kring
- \ Lisa De Wilde, bachelor Geschiedenis (UGent): voorbereiding ICE-dossiers en pilootproject waarden
- \ Axelle Opbrouck, bachelor Geschiedenis (UGent): voorbereiding ICE-dossiers en pilootproject waarden
- \ Silvia Lacatus, bachelor Kunstwetenschappen en Archeologie (VUB): hand- en spandiensten voor MEDEA
- \ Hannelore De Raeve, master Geschiedenis (UGent): erfgoedzorgtraject 'Historisch Schutterswezen in Vlaanderen'

- \ Valeria Kolesova en Laura Roelants (KU Leuven): leesbaarheidsanalyse van de websites van de (fuserende) erflaters Heemkunde Vlaanderen, Familiekunde Vlaanderen en LECA.

Eind 2019 werden ook de eerste stappen gezet om in 2020 stagiairs aan te stellen via een beroepsinlevingsovereenkomst. Op die manier wil Histories haar team versterken en werkzoekende de kans geven om concrete en **nuttige beroepservaring** op te doen.

2.9 Opleiding

De medewerkers van Histories namen in functie van hun **persoonlijke ontwikkeling en groei** binnen het team in 2019 deel aan de volgende opleidingen:

- \ 'Lerend Netwerk voor Leidinggevenden' op 16 januari (Socius)
- \ 'Acerta Connect' op 24 januari (Acerta)
- \ 'Orde in je documenten. Mappenstructuur als middel tegen chaos' op 14 februari (Intern door collega Hendrik Vandeginste)
- \ 'Aan de slag met jouw arbeidsreglement' op 13 maart (Sociare) (twee personeelsleden)
- \ 'Masterclass 'Op de museale weegschaal' op 18 april (FARO)
- \ 'Infosessie Werktijd.be' op 23 april (Sociare)
- \ 'Basiscursus Kort' op 7 mei, 14 mei en 21 mei (Sociare)
- \ 'Overtuigend spreken' - Schooljaar september - juni 2020 (SLAC/Leuven)
- \ 'Verbindende communicatie' - 5, 12 en 19 februari (VIVO)
- \ 'EHBO-cursus: Reanimeren en defibrilleren Hartveilig' op 17 september (Rode Kruis) – alle personeelsleden
- \ 'Webinar Dynamics 365 for Non-profit' op 8 oktober (SOCIALware)
- \ 'Partnerdag Cera: inspiratie en ontmoeting' op 7 november
- \ 'Coachend leidinggeven, met oog voor werkbaarheid en diversiteit' op 14 en 21 november (EPO2)

Daarnaast gaf transitiecoach Koen Vandyck verschillende workshops voor het hele team over **teambuilding** en het nieuwe organisatiemodel. Op 21 augustus gaf hij ook opleiding hierover aan het bestuur.

3. FINANCIËN

Histories voert een **gezond financieel beleid** dat vanuit het bestuur nauw wordt opgevolgd door de penningmeester die aan de hand van de kwartaalcijfers hierover rapporteert aan de bestuursorganen en de coördinator.

Histories heeft voor de beleidsperiode 2019-2023 een begroting opgesteld, waarin de verwachte uitgaven en inkomsten zijn aangegeven en aan elke doelstelling een budget is toegewezen. Omdat niet alle kosten bij de opstart van de voorzien kunnen worden, wordt via een jaarlijkse **begrotingscontrole** nagegaan of en waar de begroting moet worden bijgestuurd. Eventuele aanpassingen worden verwerkt in de jaarbegroting.

De dagelijkse **boekhouding** en de administratieve opvolging en uitvoering gebeurt door de zakelijke medewerker, aanvankelijk onder toezicht van het transitieteam, later de coördinator. Wat de financiële verrichtingen (van aanbesteding tot betaling) betreft werd een gedetailleerde schriftelijke procedure opgemaakt met voldoende interne controle en met inachtneming van de principes inzake overheidsopdrachten.

In het kader van de **fusie** vroeg dit onderdeel van de werking in 2019 veel aandacht. Met het samenbrengen van twee bestaande vzw's met elk hun eigen boekhouding, financiën, procedures en instrumenten werd er gezocht naar de beste manier om deze te integreren in de financiële werking van de nieuwe organisatie. Onder leiding van de penningmeester werden hiertoe de nodige stappen gezet, waaronder:

- \ Aanstelling van het boekhoudkantoor Fiskodata voor nazicht en assistentie bij het verwerken van de boekhouding
- \ Aanstelling van Koen Haspeslagh als extern accountant
- \ Selectie van de boekhoudsoftware Zensoft zodat de zakelijk medewerker zelf de invoer kan doen en alle documenten digitaal bewaard worden
- \ Opmaak van het rekeningstelsel
- \ Opstellen van de boekhoudkundige waarderingsregels
- \ Opmaak van het publicatieschema van de jaarrekening ter neerlegging ondernemingsrechtbank
- \ Aanmaak van nieuwe rekeningen en betaalkaarten waaronder drie kantoorkaarten voor kleine uitgaven
- \ Vrijstellingsregeling met de BTW-administratie
- \ Aanpassen van de verzekeringscontracten en derdenpanden
- \ Begeleiding bij opmaak jaarrekeningen van LECA en Heemkunde Vlaanderen in functie van de vereffening in 2020
- \ Begeleiding bij de opmaak van het bestedingsplan Heemkunde Vlaanderen
- \ Opstellen van de begroting
- \ Afsluiting werkzaamheden einde boekjaar: afstemming en controle diverse posten van de jaarrekening in samenspraak met de externe accountant

Histories sluit 2019 af met een **positief resultaat**. Dit betreft vooral middelen die niet konden besteed worden aan personeel (zie III\2.6). Zij zullen in de 2020-2023 verstandig worden aangewend.

4. HUISVESTING

De **hoofdzetel** en centrale werkplek van Histories is het pand De Zalm in Mechelen (tot op heden tevens de zetel van de vzw in vereffening Heemkunde Vlaanderen). Maar het personeel was in 2019 (al dan niet als hoofdwerkplaats) ook aan het werk op andere plekken in Vlaanderen. Het huurcontract voor het kantoor van LECA in Gent werd overgenomen door Histories en in het Documentatiecentrum van Familiekunde Vlaanderen in Merksem wordt tegen onkostenvergoeding ook kantoorruimte gebruikt. Voor de DNA-projecten wordt gebruik gemaakt van de faciliteiten (waaronder het gespecialiseerde labo) van de KU Leuven en de medewerker van het bodemvondstenproject Medea kan maximaal 1 dag per week terecht bij de VUB. Gezien de brede spreiding aan werk- en woonplaatsen en de voormalige regelingen hierover bij sommige erflaters is ook telewerk (prorata) tot 2 dagen per week toegelaten.

Door deze spreiding van de werkplekken maar ook door de aard van de dienstverlening (vorming en begeleiding over heel Vlaanderen) zijn medewerkers niet vaak samen op kantoor. Daarom is van in het begin gekozen om eenmaal per week een **teamdag** te houden in Mechelen. Dit maakt onderling overleg en contact mogelijk en bevordert de goede samenwerking. Daarnaast wordt de fysieke afstand ook overbrugd via digitale tools: SharePoint als samenwerkingsplatform, Slack als intern communicatiekanaal en Skype voor overleg.

Hoewel het bestuur de intentie heeft om het aantal werkplekken te verminderen en het personeel centraal te huisvesten op een nieuwe, meer geschikte locatie, is ervoor gekozen om deze **decentrale werking** in 2019 voorlopig aan te houden. Het zoeken naar een nieuw kantoor en een driedubbele verhuis zou te veel aandacht vergen van het team dat nu andere prioritaire taken moet vervullen. Bovendien heeft de huidige situatie zowel voor- als nadelen die omzichtig tegenover elkaar moeten worden afgewogen.

Eind 2019 kwam het bericht dat De Zalm door de stad Mechelen te koop wordt gesteld. Dit was het startschot voor een interne bevraging van het personeel en een verkenning van diverse mogelijke pistes. Het bestuur zal in de loop van 2020 een beslissing nemen over de **definitieve locatie(s)** van Histories. Daarbij moet een evenwicht gevonden worden tussen de noden en wensen van de organisatie (bv. kostefficiëntie), het personeel (bv. woonwerkverkeer) en de gemeenschappen (bv. toegankelijkheid) die Histories bedient.

Bijlagen

BIJLAGE A\ Begeleidingen

1. Begeleidingen heemkundige collecties

Titel	Collectieplan Koninklijke Heemkundige Kring Tervuren Tervuren
Omschrijving	Het ontwikkelen van een collectieplan voor de Koninklijke Heemkundige Kring Tervuren. Onder meer om fijner te kunnen bepalen wat de meerwaarde van de collectie van de kring is, werd de nood gevoeld om een collectieplan uit te schrijven. Het plan biedt de mogelijkheid om partner, zoals de gemeente, overzichtelijk inkijk te geven op wat er is en welke toekomstplannen wenselijk zijn.
Timing	Start in 2018 – afgerond februari 2020
Acties	In 2019 bestond de begeleiding uit een afsluitende vergadering en een afgewerkt plan.
Titel	Collectie-registratie Erf en Heem Sint-Katelijne-Waver
Omschrijving	De kring verzamelde heel wat in zijn erfgoedcollectie. Tijdens het traject werd nagekeken op welke manier de ontsluiting van deze collectie beter kon. Er werd gewerkt aan beschrijvingsinstrumenten, trefwoorden, bewaaromstandigheden,...
Timing	Start januari 2019 – afgerond mei 2019
Acties	In 2019 bestond de begeleiding uit drie vergaderingen.
Titel	Herbestemming collectie Heemkunde Museum Woutershof Heusden-Zolder
Omschrijving	De collectie moet een nieuwe locatie zoeken. De collectie is eigendom van zowel de heemkundige kring als van de gemeente. Uitgezocht moet worden welke delen toebehoren aan welke partner en welke toekomst mogelijk is (herbestemming). Histories focust in het bijzonder op het verhogen van de participatie bij de collectie van de heemkundige kring zodat er draagvlak en toekomstmogelijkheden gecreëerd worden.
Timing	Start mei 2019 – voorzien einde in 2021
Partners	Gemeente Heusden-Zolder, FARO
Acties	In 2019 bestond de begeleiding uit twee vergaderingen.

2. Begeleiding rond genealogie

Titel	Familiekunde Vlaanderen
Omschrijving	Ondersteuning in het kader van de overdracht/transitie van het personeel van Familiekunde Vlaanderen naar Histories
Timing	Sporadisch in 2020
Acties	In 2019 werd onder meer begeleiding voorzien bij vragen rond websitebeheer, serverbeheer, webstatistieken, huisstijl, projecten en/of producten van Familiekunde Vlaanderen (bijvoorbeeld familienaam.be), Vlaamse Stam, UiTdatbank, ledenadministratie, Facebook, dagelijks reilen en zeilen van het documentatie- en studiecentrum voor familiegeschiedenis te Merksem... Tevens werd er intensief begeleid op het vlak van bibliotheekbeheer en -software. Omgekeerd kon Histories rekenen op Familiekunde Vlaanderen voor vragen en taken aangaande de overdracht van het personeel van Familiekunde Vlaanderen naar Histories.

3. Begeleiding ICE-inventaris Vlaanderen

Titel	Kaartspel wiezen
Partners	IWWA
Acties	Na verschillende werkgroepvergaderingen met bestuurders van IWWA werd een dossier ingediend op 15 april 2019. Ze werden toen niet erkend. Tijdens een vervolgvergadering werd bekeken welke pistes nog bewandeld konden worden. Momenteel bezint de gemeenschap zich over welke verdere stappen ze eventueel zullen nemen.

Titel	Floralien Gent
Omschrijving	De Floralien Gent worden, sinds 1873, vijfjaarlijks georganiseerd door de Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde (KMLP) in Gent. Wat begon als een wedstrijd waar siertelers hun mooiste planten en bloemen lieten zien is intussen uitgegroeid tot een groots, artistiek bloemen- en plantenfeest, een tiendaagse internationale tentoonstelling in samenwerking met de bloemen- en plantensector.
Partners	CAG
Acties	Het dossier om de erkenning als ICE in de wacht te slepen werd ingediend op 15 oktober. Voorafgaand aan dit dossier werden verschillende werkgroepvergaderingen georganiseerd met vertegenwoordigers van de KMLP (organisatie achter de Gentse Floralien) en de community binnen de KMLP. Ook met CAG werd een vergadering gehouden om de finesses van het dossier te bespreken. Begin januari 2020 werd Floralien Gent toegevoegd aan de ICE Inventaris Vlaanderen.

Titel   **Associatie van processies in de Noorderkempen**

Partners   Processiecomités Sint-Lenaarts, Loenhout en Hoogstraten
Acties   Er werden in 2019 afspraken gemaakt rond de opstart van twee erkenningsdossier voor de processies in Loenhout en Sint-Lenaarts, deze trajecten worden in 2020 opgestart.

Titel   **Pelgrimstafel (Sint-Julianusgasthuis)**

Partners   CRKC-PARCUM
Timing   deadline voor het indienen van het dossier ICE-inventaris is 15 april 2020
Acties   Dit traject loopt al sinds 2015 en samen met o.a. PARCUM wordt werk gemaakt van een erfgoedzorgplan voor deze traditie. Er werden verschillende werkgroepvergaderingen georganiseerd met de werkgroep achter de Pelgrimstafel en werd begeleid door Histories en CRKC-PARCUM. De voorbereidingen voor een erkenningsdossier voor de Inventaris Vlaanderen werden even stopgezet, de focus lag vooral op de roerende collectie en er werd ingezet op de uitbouw van een sterkere communicatiestrategie om de Pelgrimstafel bij een breed publiek bekend te maken. In 2020 zal er opnieuw sterker op ICE ingezet worden.

Titel   **Kerststalcultuur**

Partners   CRKC-PARCUM
                                 Federatie van Kerststalvrienden
                                 Erfgoedcellen Noorderkempen en Waasland
Timing   2-3 vergaderingen in 2019
Acties   Er werden verschillende werkgroepvergaderingen georganiseerd om de borgingsacties concreet te krijgen. In 2019 werd nog een publieksactie opgezet om steun te vragen voor een erkenningstraject richting inventaris, de resultaten hiervan zullen bepalen of het dossier wordt verdergezet.

Titel   **Driekoningenfeest Zingem**

Timing   Periode: augustus 2019 – oktober 2020
Acties   In 2019 werden twee werkgroepvergaderingen georganiseerd om de werkwijze op maat richting een aanvraagdossier voor de inventaris Vlaanderen.

Titel   **Norouzviering**

Partners   CAG
Acties   Telefonisch afstemmingsgesprek met CAG om het traject rond Norouz opnieuw op te pikken. De opstartvergadering wordt gepland in januari 2020.

4. Begeleiding Unesco-dossier

Titel	UNESCO-dossier kermiscultuur
Omschrijving	Na een erkenning van de Belgische kermiscultuur op de Vlaamse ICE-inventaris wordt werk gemaakt van een Europees dossier om ook de UNESCO-erkenning in de wacht te slepen.
Partners	Vlaamse Overheid (Sophie Muylaert, medewerker ICE) Verdediging der Belgische Foorreizigers
Timing	Indiendatum wordt in 2021 verwacht
Acties	Om het dossier voor te bereiden werden afstemmingen met de andere ICE-inventarissen in België gehouden. Het doel was om de Belgische nominatie te versterken door de opname van de kermiscultuur op de andere inventarissen in België te bespreken. Er werden ook vergaderingen met de forains georganiseerd om de Belgische input voor het Europese dossier scherp te stellen.

5. Waarderingstraject rond schutterserfgoed (pilotproject)

Titel	Pilottraject waarden met schutters
Omschrijving	<p>Uit de projectaanvraag: Histories is steeds op zoek naar nieuwe methodieken om individuen, groepen en gemeenschappen, zoals de schuttersgilden, te ondersteunen in hun erfgoedwerking. Dit waarderingsproject past uitstekend in dit streven. Dit project zet in op een laagdrempelige waarderingsstool die gebruikt kan worden door individuen, groepen en gemeenschappen die erfgoedzorg niet als kerntaak hebben.</p> <p>Daarnaast blijft voor Histories integrale erfgoedzorg de focus, ook bij het waarden. De meerwaarde van dit project is dan ook het integraal waarden van roerend en immaterieel erfgoed samen in eenzelfde waarderingsstool.</p>
Timing	Project liep tot eind september 2019
Partners	<p>Sint-Jorisgilde Loenhout, Hoge Gilderaad der Kempen (HGK) en Federatie van Vlaamse Historische Schuttersgilden (FVHS)</p> <p>Tijdens het project werden verschillende vergaderingen en waarderingsessies met de pilotgilde uit Loenhout georganiseerd.</p> <p>Er werd daarnaast ook deelname aan intervisiegroepen met andere pilotprojecten (FARO), vergaderingen met projectpartner Caroline Reed (in Londen).</p> <p>Tijdens de werkgroepvergaderingen binnen het ICE-traject rond het Historisch Schutterswezen in Vlaanderen werd het project structureel opgevolgd met het oog op een duurzame implementatie van de resultaten binnen de werking van de FVHS.</p> <p>Binnen de interne werking werd het project waarden ook besproken, vooral de duurzame integratie van de resultaten in de werking en het digitaal delen van de resultaten.</p> <p>Het project werd afgerond in september 2019 met een waarderingsrapport.</p> <p>Ook werd Histories gevraagd om deel te nemen aan de uitwerking van de waarderingsprojecten van andere organisaties. Zo werden afstemmingen georganiseerd met Erfgoedcel Land van Dendermonde, projectvereniging BIE, Turninum en het MAS, 'T Grom, Heemkundig Museum Zolder en het CAG (samen met erfgoedcel Zuidwest).</p>

Tijdens de studiedag rond waarden (organisatie van FARO en de Vlaamse Overheid) 'Naar waarde geschat' op 26/3/2019 gaf Histories een uiteenzetting over het project (samen met partner Caroline Reed) en begeleidde Histories een namiddagsessie waar waarden in lokale context onder de loep genomen werd.

In 2020 wordt werk gemaakt van het delen van deze methodiek bij de achterban via een handleiding (digitaal op website en gedrukt) en vormingen/workshops.

6. Trajecten 'Buurten met erfgoed'

Titel	Buurten met Erfgoed in Deurne-Zuid
Omschrijving	<p>Vierdelig coachingstraject dat gericht is op het opnieuw aanhalen en structureel verankeren van de banden tussen lagere scholen en lokaal erfgoed. Leraren van de tweede graad van het lager onderwijs werken hiervoor samen met lokale en regionale erfgoed-, cultuur- en natuurmedewerkers.</p> <p>Histories verzorgt in deze coachingstrajecten de rol van procesbegeleiding (coaching, moderatie en stukje vorming) van de sessies. De trekker zorgt voor het contacteren van en de communicatie met scholen en erfgoedpartners.</p>
Timing	tot eind schooljaar 2018-19 + nazorg
Partners	cubeco District Deurne (trekker) + lokale erfgoedpartners + 5 lagere scholen
Acties	<p>Eind januari 2019 begeleidde Histories de eerste opvolgssessie van dit traject. Eind maart volgde de tweede opvolgssessie en eind mei de evaluatievergadering. (zie www.buurtenmeterfgoed.be voor een leuk filmpje over de projectweek in één van de scholen.</p> <p>Het district Deurne organiseert - zoals afgesproken - nu verder zelf Buurten met Erfgoed-trajecten. Voor het schooljaar 2019-2020 is het de beurt aan Deurne-Oost. Zo wordt de methodiek en de werkwijze verdergezet.</p>
Titel	Buurten met Erfgoed in Drongengoed
Omschrijving	Zie Buurten met Erfgoed in Deurne-Zuid
Timing	tot eind schooljaar 2019-2020
Partners	Regionaal Landschap Meetjesland (trekker) + lokale erfgoedpartners + 6 lagere scholen
Acties	<p>In 2019 was er begin februari een voorbereidende vergadering met de trekker. De startdag van het traject vond plaats in februari, de eerste opvolgssessie in april en de tweede opvolgssessie begin oktober. De leerkrachten waren enthousiast om de projecten en activiteiten op school op te starten.</p>

Titel   **Buurten met Erfgoed in Hoboken**

Omschrijving   Zie Buurten met Erfgoed in Deurne-Zuid
Timing   tot eind schooljaar 2019-2020 (start oktober 2019)
Partners   cubeco district Hoboken (trekker) + lokale erfgoedpartners + 4 lagere scholen
Acties   In 2019 was er eerst in oktober een vergadering met geïnteresseerde erfgoedpartners om hen te informeren over de aard van het traject. Nadien volgde begin november de startdag. De drie opvolgssessies zijn gepland voor januari, maart en juni 2020.

Titel   **Buurten met Erfgoed in Antwerpen-centrum**

Omschrijving   Zie Buurten met Erfgoed in Deurne-Zuid
Timing   tot eind schooljaar 2020-2021 (start voorjaar 2020)
Partners   Keizerskapel + lokale erfgoedpartners + 2 lagere scholen
Acties   In 2019 was er begin augustus een aftoetsende voorbereidende vergadering met de Keizerskapel i.v.m. het inrichten van een Buurten met Erfgoed traject in de buurt van de Keizerskapel.

7. Nazorgtrajecten

Titel   **Centrum voor de Ontwikkeling van de Jeugd van Ghana vzw (COJG)**

Omschrijving   Nazorgvergadering in kader van vroeger begeleidingstraject 30 jaar Ghanezen in Gent en Oost-Vlaanderen. Mee nadenken over toekomstscenario's.
Timing   Eén vergadering in mei
Acties   In 2019 bestond de begeleiding uit één vergadering.

Titel   **Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken**

Omschrijving   Sinterklaas: opvolgen dossier na erkenning als ICE ivf rapportering 2019 en sensibiliseren rond zwarte piet.
                                   Sint-Maarten: opvolgen dossier na erkenning als ICE, acties rond uitwerken van Sint-Maartensroute
Partners   Werkgroep SKSM
                                   Minderhedenforum
                                   Erfgoedcellen Sint-Maartensgemeenten
Rol Histories   Adviseur
Acties   Er werd een gesprek georganiseerd met vertegenwoordigers van het Sint-Nicolaasgenootschap uit Sint-Niklaas op 3 oktober. Het gesprek kwam er na de aanpassing van de tekst over Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken op het nieuwe ICE-platform. De polemiek rond het al dan niet vermelden van Zwarte Piet werd besproken en er werd een voorstel voor de tekst naar aanleiding van de rapportering geformuleerd.

Titel	Bloemencorso's
Omschrijving	Na de ICE-erkenning van de bloemencorso's wordt er halfjaarlijks een vergadering georganiseerd om de borgingsacties op te volgen. Histories leidt deze vergaderingen in goede banen en geeft advies bij borgingsplannen.
Acties	Er werden twee vergaderingen georganiseerd om de borgingsacties zoals de postkaartenactie te bespreken, ook werd de deelname aan de cultuurmarkt in Antwerpen georganiseerd en werd de rapportering voor de ICE-inventaris geformuleerd. Op 15 september was Histories vertegenwoordigd in de jury van het bloemencorso in Wommelgem.

BIJLAGE B \ Grootschalige thematische trajecten

Titel	Jeugdbewegingen als ICE: erkenningstraject inventaris Vlaanderen
Inhoud	De werkgroep Jeugdbewegingen en Erfgoed wil beginnen aan een nieuw traject om op de Vlaamse inventaris te geraken. Ze willen de publieksactie die Histories elk jaar plant rond jeugdbewegingen dit jaar ook koppelen aan dit traject.
Acties	In 2019 werd een startvergadering georganiseerd met de werkgroep jeugdbewegingen, er werd toelichting gegeven over het ICE-beleid in Vlaanderen en de procedure die voorafgaat aan een erkenning als ICE in Vlaanderen. Op basis van deze vergadering koppelden de respectievelijke jeugdbewegingen terug naar hun achterban. Dit traject wordt verder uitgewerkt in 2020.

Titel	Historisch Schutterswezen in Vlaanderen
Inhoud	Traject richting erkenning van traditie op Inventaris Vlaanderen.
Partners	FVHS
Acties	<p>In 2019 werd actief gewerkt aan het erkenningsdossier van het historisch schutterswezen als immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen. Er werden verschillende werkgroepvergaderingen en infomomenten voor de schuttersgemeenschap georganiseerd. De erkenning werd eind juni 2019 gehonoreerd.</p> <p>Eind augustus werd een denkdag 'een schot in de roos' georganiseerd om het erfgoedzorgplan verder uit te werken. De aanwezigen schutters leverden input over de thema's 'communicatie', 'gildetradies en waarden' en 'schutterserfgoed - collecties'.</p> <p>Daarnaast werd tijdens deze denkdag ook verslag uitgebracht over het project waarden en de opportuniteiten van waarden voor andere gilden verkend.</p> <p>Op de Gildedag in Deinze (29 september) werd tijdens een lezing het traject en het waarderingsproject toegelicht.</p>

Titel Reuzencultuur - traject 'Rond de rokken van de reus'

Inhoud	<p>Nazorgtraject na ICE-erkenning onder de naam 'Rond de rokken van de reus'</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begeleiding bij prioriteiten in hun erfgoedzorgplan • Actualisering reuzenkaart • Interne bemiddeling Reuzen in Vlaanderen vzw • meewerken aan de Calendrier des Géants
Partners	<p>Maison des Géants Ath (calendrier) Reuzen in Vlaanderen vzw</p>
Acties	<p>Histories leverde de gegevens uit Vlaanderen aan voor de Calendrier des Géants die door het Maison Des Geants in Ath werd gemaakt. De kalender werd uitgebracht en voorgesteld begin 2020.</p> <p>Verder werd een lezing gegeven over het erfgoedzorgtraject (dit traject wordt 10 jaar in 2020) tijdens de Federatiedag van Reuzen in Vlaanderen in Lier op 6 oktober. Er werd ook afgestemd met de nieuwe bestuursploeg van Reuzen in Vlaanderen om het erfgoedzorgtraject verder uit te werken, dit wordt opgepikt in 2020. Op het programma zal een actualisering van de reuzenkaart en de organisatie van provinciale rondetafelgesprekken met reuzenbeheerders staan. Ook een vorming op maat zal worden uitgewerkt. Ook werd een workshop rond het educatief pakket Curieuzereuzen gegeven tijdens de jaarlijkse Reuzendag in Limburg op 21 juli.</p>

Titel Processies - traject 'Op handen gedragen'

Inhoud	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluatie studie- en ontmoetingsdag 2019 en uitwerken studie- en ontmoetingsdag 2020 • Controle processiesteekkaarten in ODIS <p>Histories is samen met KADOC en CRKC-PARCUM een gelijkwaardige partner die zijn expertise inbrengt vanuit het ICE-domein 3.</p>
Partners	<p>KADOC CRKC-PARCUM</p>
Timing	<p>Halfjaarlijkse afstemmingsvergadering</p>
Acties	<p>Er werd een netwerkvergadering georganiseerd bij KADOC in Leuven op 14/2/2019 en in Brugge op 18/3/2019 om de studiedag te organiseren. Deze ging door op zaterdag 12/10 in Brugge. Ook werd met KADOC samengezeten om de steekkaartcontrole in de ODIS-databank verder uit te werken op 7/3/2019, hieraan werd ook een opleiding voor de medewerkers gekoppeld.</p>

BIJLAGE C \ Vormingsaanbod

Titel	Teksten schrijven? Een fluitje van een cent!
Inhoud	Hoe leer je vlot leesbare en heldere zinnen te formuleren? Die samen een tekst vormen die uw lezer aanspoort om iets te doen. Naar uw tentoonstelling of locatie te komen bijvoorbeeld. Of om meer informatie op te vragen. In deze korte cursussen krijgt u een heleboel kant-en-klare, meteen toepasbare tips. Bovendien gaat u aan de slag met uw eigen tekstmateriaal, en dat van anderen.
Locaties	Antwerpen, Beernem, Tildonk (geannuleerd), Herk-de-Stad, Sint-Niklaas
Spreker	Roel Daenen
Deelnemers	52
Organisatie	Erfgoed in de Praktijk
Evaluatie	Over het algemeen werd de vorming positief geëvalueerd door de deelnemers en de partners. Het is duidelijk dat het aansloot bij de noden van de gemeenschap. Het was positief dat de vorming vertrok vanuit de teksten van de deelnemers. 28 deelnemers vulden het evaluatieformulier in. De meerderheid van de deelnemers was positief. Zo was 79 % er volledig of mee eens dat de vorming nuttig was voor zichzelf of voor zijn/haar vereniging. 21 % was hier matig mee eens.
Titel	Orde in je documenten. Mappen-structuur als middel tegen chaos
Inhoud	Tijdens de vorming besteedt de werkgroep Privaatrechtelijke Archieven van de VVBAD aandacht aan een duurzame opbouw en efficiënt documentbeheer, in het bijzonder ook op het overschakelen naar een beter systeem. Histories neemt een belangrijke rol op tijdens het overleg tussen de verschillende partners en het uitrollen van de vorming. Aan de deelnemers werd een aantal digitale programma's voorgesteld. Via een toolbox werden deze nadien achteraf ter beschikking gesteld.
Locaties	Waregem, Liedekerke, Kasterlee, Hoepertingen, Brussel, Sint-Niklaas
Spreker	Verschillende leden van de werkgroep Privaatrechterlijke archieven
Deelnemers	109
Organisatie	Werkgroep Privaatrechtelijke Archieven van de VVBAD, in samenwerking met Histories, CAVA, AMVB, AVG-Carhif, Archiefbank Vlaanderen, Vlaams Architectuurinstituut, CEMPER, Amsab-ISG, Erfgoed Pajottenland, Zennevallei, Heemkring Liedekerke, Heemkundige Kring Kasterlee-Lichtaart-Tielen, Erfgoed Noorderkempen, Erfgoed Haspengouw, Erfgoed Waasland, VVBAD
Evaluatie	Gezien de aanwezigheid van veel deelnemers in 2017 en 2018 werd beslist om deze vorming in 2019 te hernemen. Niettemin moest voor twee locaties opnieuw met een wachtlijst worden gewerkt. 20 deelnemers vulden een evaluatieformulier. Allen gaven aan tevreden of heel tevreden te zijn, met uitzondering van een persoon die helemaal niet tevreden was.

Titel De kadasterkaarten van Popp. Een sleutel tot je lokale geschiedenis

Inhoud	Voor de meeste Vlaamse gemeenten zijn de negentiende-eeuwse Poppkaarten een unieke bron voor de lokale geschiedenis. Op deze vormingsavond wordt eerst de achtergrond van het kadaster en van de Poppkaarten geschetst, en worden de toepassingsmogelijkheden voor historisch onderzoek toegelicht. Daarna volgt een workshop waarop de aanwezigen zelf met de Poppkaarten en -leggers aan de slag kunnen. In Limburg is er geen sessie omdat Popp er geen kaarten maakte.
Locaties	Putte, Beveren-Waas, Brugge, Kuurne, Geraardsbergen, Vilvoorde
Spreker	Wouter Ronsijn en Hendrik Vandeginste
Deelnemers	169
Organisatie	Histories, met partners Heemkring Het Molenijzer, Familiekunde Vlaanderen afdeling Mechelen, Kempens Karakter, Erfgoedcel Waasland, gemeente Beveren, Hertogelijke Heemkundige Kring Het Land van Beveren, Brugs Ommeland-Kon. Heemkundige Kring Maurits Van Coppenolle, Heemkunde West-Vlaanderen, Kuurns Erfgoed, Erfgoed Zuidwest, Gerardimontium, Heemkundige kring Hertog Hendrik I
Evaluatie	Voor de voorjaarsreeks: Gezien het groot aantal deelnemers voor de avondsessies werd besloten om deze vorming ook in elke locatie in de namiddag te hernemen. 60 deelnemers vulden het evaluatieformulier in. 85% was heel tevreden. De andere 15% was tevreden. Wegens de grote vraag bij onze gemeenschap werd beslist om in het najaar een nieuwe reeks in te richten. Voor de najaarsreeks: De geplande sessie in de provincie Antwerpen botste op het laatste moment op praktische problemen. Deze sessie werd uitgesteld naar voorjaar 2020. 28 deelnemers vulden het evaluatieformulier in. 78,5% was heel tevreden. De andere 21,5% was tevreden

Titel E-mails archiveren. Halt aan het verlies van het verleden

Inhoud	Correspondentie is een rijk historische bron. Minder vanzelfsprekend voor onderzoekers is dat digitale correspondentie even boeiend is. Het bewaren van deze correspondentie heeft extra uitdagingen voor de collectiebeheerders en de verenigingen. Tijdens deze vorming wordt gewezen op de noodzaak om e-mails op een apart platform te plaatsen, dat selectie interessant is en welke maatregelen tot een duurzamere bewaring leiden. Er wordt gewerkt met een workshop in de hoop dat deelnemers ook thuis meteen aan de slag kunnen. Histories neemt een belangrijke rol op tijdens het overleg tussen de verschillende partners en het uitrollen van de vorming.
Locaties	Torhout, Herk-de-Stad, Gent, Antwerpen, Brussel
Spreker	Verschillende leden van de werkgroep Privaatrechterlijke archieven
Deelnemers	60
Organisatie	Werkgroep Privaatrechterlijke Archieven van de VVBAD, in samenwerking met Histories, CAVA, AMVB, AVG-Carhif, Archiefbank Vlaanderen, Vlaams Architectuurinstituut, CEMPER, Amsab-ISG, Erfgoed Pajottenland Zennevallei, Heemkring Liedekerke, Heemkundige Kring Kasterlee-Lichtaart-Tielen, Erfgoed Noorderkempen, Erfgoed Haspengouw, Erfgoed Waasland, VVBAD
Evaluatie	Deze vorming is interessant voor elke organisatie. Dat is bij ons doelpubliek niet altijd zo duidelijk. Tegelijk is het doelpubliek van Histories oververtegenwoordigd in vergelijking

met dat van de partners. 14 deelnemers vulden het evaluatieformulier in. 13 personen waren helemaal tevreden of tevreden. 1 persoon was niet tevreden. De inhoud van de vorming was goed. De intensiteit van de vele begeleiders bij deze vorming doet zoeken naar andere kanalen om de inhoud te verspreiden.

Titel De jeneverstokerij van... Ontdek het verhaal van sterkedrank in je buurt

Inhoud Jenever is de sterkedrank van de Lage Landen. We zijn er best wel trots op. Maar achter het product zit een heel verhaal dat ook in onze eigen omgeving is geschreven. Tijdens deze vorming gaan we kort in op wat de productie in Vlaanderen inhield tijdens de 19de eeuw. Welke evoluties zijn vast te stellen? Hoe moeten we gegevens in een ruimer kader begrijpen? Daarna willen we handvaten aanreiken om zelf op zoek te gaan naar wie stookte en wat gestookt werd in je omgeving. Welke bronnen kan je aanwenden om de geschiedenis stuk voor stuk bloot te leggen?

Locaties Balegem

Spreker Davy Jacobs, Joanie Dehullu, , Robin Debo, Hendrik Vandeginste

Deelnemers 18

Organisatie Histories, Etwie, Jenevermuseum Hasselt, Heemkunde Oost-Vlaanderen

Evaluatie Maar liefst 16 personen vulden een evaluatieformulier in. Allen waren tevreden of heel tevreden. In de loop van 2020 willen we kijken om geïnteresseerden tegelijk op zoek te helpen in hun zoektocht naar dit rijk verleden.

Titel Help! Een nieuwe vzw-wetgeving

Inhoud Sinds 1 mei 2019 is er een nieuwe wetgeving van kracht voor vzw's. Wat is er veranderd? Wat zijn de nieuwe verplichtingen? Hoe breng je jouw vzw in regel? Tegen wanneer moeten vzw's in orde zijn?

Locaties Turnhout, Roeselare

Spreker Luk Tas van Switch

Deelnemers 52

Organisatie Histories ism EGC Noorderkempen en EGC Bie-Terf

Evaluatie In 2019 werden al twee sessies georganiseerd van deze vorming voor in totaal 52 deelnemers. In 2020 volgen nog 3 sessies in andere provincies. 17 deelnemers vulden het evaluatieformulier in. Als eindoordeel over de vorming was 41 % heel tevreden en 59 % tevreden.

Titel Wegwijs in erfgoed-land

Inhoud Erfgoed is een ruim begrip. Er bestaan verschillende types erfgoed. Zo maken we een onderscheid tussen roerend, onroerend en immaterieel erfgoed. Tijdens één avond gidsen we je doorheen de fascinerende erfgoedwereld en laten we aan de hand van concrete praktijkvoorbeelden zien wat je als lokale vereniging kan organiseren rond elk type erfgoed. Daarnaast geven we je de basisinformatie mee omtrent de ondersteuning die je kan vinden op vlak van erfgoed.

We bieden antwoorden op de vragen: wie is verantwoordelijk voor welk type erfgoed? Welke databanken zijn er? Waar vind ik basisondersteuning, zowel inhoudelijk als financieel? Kortom: we maken je wegwijs in erfgoedland op een aangename en bevattelijke wijze met heel veel voorbeelden en tips.

Locaties	Marke, Duffel (geannuleerd), Aarschot, Beveren-Waas, Maaseik (uitgesteld wegens ziekte lesgeefster)
Spreker	Stuurgroepleden
Deelnemers	38
Organisatie	Erfgoed in de Praktijk (Histories, PARCUM / Stichting Open Kerken, Davidfonds, FARO, Herita)
Evaluatie	Er konden drie sessies doorgaan in 2019 voor in totaal 38 deelnemers. De sessie in Duffel werd geannuleerd wegens te weinig deelnemers. De sessie in Maaseik zal hernomen worden in 2020. 9 deelnemers vulden het evaluatieformulier in. 78 % was er mee eens dat de vorming nuttig was voor zichzelf of voor zijn/haar vereniging. 22 % was hier matig mee eens. Geen enkele deelnemer was hier niet mee eens.

Titel Op zoek naar onze voor-moeders

Inhoud	Stamboomonderzoek is vandaag nog veeleer een mannenzaak; uiteraard werd onze familiegeschiedenis ook mee gevormd door onze voormoeders. Tijdens deze vorming leer je hoe je ook zonder de leidraad van een 'familienaam' informatie kunt terugvinden over voormoeders. Aan de hand van concrete voorbeelden leer je de beginselen van het stamboomonderzoek en een moederlijke stamlijn uit te werken. Zo kan je zelf duiken in de familiegeschiedenis op zoek naar jouw 'vergeten' voormoeders.
Locaties	Gent
Spreker	Maarten Larmuseau
Deelnemers	22
Organisatie	Histories, Scivil

BIJLAGE D\ Genetisch-genealogische projecten

- \ PLN-gen = **Genealogische verwantschap van families met dragerschap hartspierziekte PLN**. In samenwerking met Universiteit van Groningen (Paul van der Zwaag) en Universiteit van Utrecht (Peter van Tintelen).
- \ Beethoven = Genetisch genealogisch onderzoek rond **Ludwig van Beethoven**. In samenwerking met University of Cambridge (Robert Attenborough) en Max Planck Institute of Leipzig (Johannes Krause).
- \ Sint-Truiden = Genetisch archeologisch onderzoek op skeletten van het **oude kerkhof van Sint-Truiden** (12de-17de eeuw). In samenwerking met KU Leuven (Toomas Kivisild), University of Tartu en het archeologiebedrijf Argus (Tongeren).
- \ Ieper = Genetisch archeologisch onderzoek op skeletten van de **Middeleeuwse leproserie van Sint-Pieter te Ieper**. In samenwerking met KU Leuven (Toomas Kivisild), University of Cambridge (Sarah Inskip), University of Tartu en het agentschap Onroerend Erfgoed.
- \ Koksijde = Genetisch archeologisch onderzoek op skeletten van de **Merovingische opgravingen te Koksijde**. In samenwerking met KU Leuven (Toomas Kivisild), University of Tartu, Abdijmuseum Ten Duinen en agentschap Onroerend Erfgoed.
- \ Y-chromosomale evolutie in Benelux = Populatiegenetisch onderzoek via Y-chromosomale variatie in de **Benelux**. Met stalen van projecten Histories vzw. In samenwerking met Universiteit van Leiden (Peter de Knijff).
- \ R1a-Viking = Populatiegenetisch onderzoek op Y-chromosomen in West-Europa met haplogroep R1a toegeschreven aan **Vikingexpansie**. Met stalen van DNA-projecten Histories. In samenwerking met University of Leicester (Mark Jobling), Sanger Institute, etc.
- \ R1b-P312 = Populatiegenetisch onderzoek op Y-chromosomen in West-Europa met haplogroep R1b-P312 toegeschreven aan **Iberisch Schiereiland**. Met stalen van DNA-projecten Histories. In samenwerking met University Pompeu Fabra (Francesc Calafell).
- \ Haploid Canada = Forensisch-genetisch onderzoek naar relatie haploïde merkers en de populatie-wijde genealogie in **regio Quebec**. In samenwerking met Université de Quebec (Emmanuel Millot).
- \ Use of genetic genealogy for law enforcement = **Bio-ethisch en juridisch onderzoek** naar gebruik van genetisch genealogische databanken voor politieonderzoek. In samenwerking met Universiteit Gent (Mahsa Shabani).
- \ Rapid Mutating Y-STRs = **Forensisch-genetisch onderzoek** op nieuwe set 'rapid mutating Y-STRs' via genealogische koppels. Met stalen van DNA-projecten Histories. In samenwerking met Erasmus Universiteit Rotterdam (Manfred Kayser).
- \ Y-STR Italy = Mutatiesnelheden Y-STR merkers in genealogische koppels uit **Italië**. In samenwerking met University of Bologna (Alessio Boattini).
- \ Y-STR Belgium = Mutatiesnelheden Y-STR-merkers en relatie met **familienamen** in genealogische koppels uit België. In samenwerking met KU Leuven (Ronny Decorte).

BIJLAGE E\ Publicaties genetisch-genealogisch onderzoek

1. Internationale peer-reviewed publicaties:

- \ Skeva S., Larmuseau M.H.D., Shabani S. (In press) Review of the policies of companies and databases regarding access to customers genealogy data for law enforcement. *Personalized Medicine*.
- \ Altena E., Smeding R., van der Gaag K., Larmuseau M.H.D., Decorte R., Lao O., Kayser M., Kraaijenbrink T., de Knijff P. (In press) The Dutch Y chromosomal landscape. *European Journal of Human Genetics*.
- \ Claerhout S., Roelens J., Van der Haegen M., Verstraete P., Larmuseau M.H.D. & Decorte R. (In press) Ysurnames? The patrilineal Y-chromosome and surname correlation for DNA kinship research. *Forensic Science International: Genetics*.
- \ Larmuseau M.H.D., van den Berg P., Claerhout S., Calafell F., Boattini A., Gruyters L., Vandenbosch M., Nivelles K., Decorte R. & Wenseleers T. (2019) A historical-genetic reconstruction of human extra-pair paternity. *Current Biology*, 29: 4102-4107.
- \ Boattini A., Sarno S., Mazzarisi A.M., Viroli C., De Fanti S., Bini C., Larmuseau M.H.D., Pelotti S., Luiselli D. (2019) Estimating Y-STR mutation rates and TMRCA through deep-rooting Italian genealogies. *Scientific Reports*, 9: 9032.
- \ Claerhout S., Van der Haegen M., Vangeel L., Larmuseau M.H.D., Decorte R. (2019) A game of hide and seq: Identification of parallel Y-STR mutations in deep-routing pedigrees. *European Journal of Human Genetics*, 27: 637-646.
- \ Larmuseau M.H.D. (2019) Growth of ancestry DNA testing risks huge increase in paternity issues. *Nature Human Behaviour*, 3: 5.

2. Abstracten internationale conferenties

- \ Larmuseau M.H.D. (2019) A genetic genealogical reconstruction of the history of human extra-pair paternity. International conference 'Centenary of Human Population Genetics' in Moscow (Russia) on May 29-31.
- \ Larmuseau M.H.D. (2019) International conference 'DNA and history - Double Helix History' in Manchester (UK) on January 17-19.

3. Nederlandstalige publicaties

- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) De naald in een hooiberg. *GEN.Magazine*, 25 (1): 67.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) Een brief als DNA-archief. *GEN.Magazine*, 25 (2): 61.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) Het belang van het genetisch moederspoor. *GEN.Magazine*, 25 (3): 51.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) De naam van een sneeuwbal. *GEN.Magazine*, 25 (4): 57.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) Recensie 'Bestiarium-Dieren, mensen en hun sociale geschiedenis' (red. Josephine Hoegaerts & Yves Segers). *Volkskunde*, 2019 (2): 267-269.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) Mitochondriaal DNA: Het moederspoor voor de genealoog. *Gens Nostra*, 74 (5): 264-271.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) Back from the dead – Wat gepuzzel van DNA-fragmenten leert over een Afrikaanse voorvader. *Gens Nostra*, 74 (1): 18-23.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) De gevoelige zoektocht naar een biologische betovergrootvader. *Vlaamse Stam*, 55 (1): 3-6.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) Waarom je als genealoog best ook de briefenvolpess bewaart. *Vlaamse Stam*, 55 (2): 139-142.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) Het moederspoor van de genealoog. *Vlaamse Stam*, 55 (3): 279-283.
- \ Maarten H.D. Larmuseau (2019) De grootste genetische stamboom van Vlaanderen. *Vlaamse Stam*, 55 (4): 391-395.
- \ Larmuseau M.H.D. (2019) Onze kennis over de onzekerheid rond biologisch vaderschap is opvallend beperkt. Knack online opiniestuk: 15 februari 2019, <https://www.knack.be/nieuws/wetenschap/onze-kennis-over-de-onzekerheid-rond-biologisch-vaderschap-is-opvallend-beperkt/article-opinion-1429483.html>

4. Andere media

- \ 'Bestaat Vlaams DNA' – Universiteit van Vlaanderen. Verschijningsdatum 18 november 2019. <https://www.universiteitvanvlaanderen.be/college/bestaat-vlaams-dna/>
- \ 'Hoe groot is de kans dat je niet de vader van je kind bent' – Universiteit van Vlaanderen. Verschijningsdatum 14 februari 2019. <https://www.universiteitvanvlaanderen.be/college/hoe-groot-de-kans-dat-je-niet-de-vader-van-je-kind-bent/>

